

INTERVENCIÓN ARQUEOLÓGICA PARA A IDENTIFICACIÓN E EXHUMACIÓN DUNHA FOSA COMÚN CON VÍCTIMAS DA REPRESIÓN FRANQUISTA NO CEMITERIO PARROQUIAL DE SANTAIA DE VILACOBA (LOUSAME, A CORUÑA)

INFORME-MEMORIA

Data: Decembro 2022

Promotor: Universidade de Santiago de Compostela

Director: José Carlos Sánchez Pardo

Redactores: Sara Díaz Jiménez e Víctor Vicente García

Expediente Tempos: T-22-307

Exp. S. Arqueoloxía: 02.C.1508.2022.001

Código SXPA: CT 102A 2022/877-0

tempos
arqueólogos

▷ CIF: B70608948
✉ info@tempo.s.es
🌐 www.tempo.s.es
📍 @Tempo.sArqueologo.s
☎ 677 164 635 / 650 337 454

tempos
arqueólogos

▷ TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L. ▷ CIF B70608948
✉ info@tempo.s.es 🌐 www.tempo.s.es 📍 @Tempo.sArqueologo.s
☎ 677 164 635 ☎ 650 337 454

Empresa inscrita en el Registro Mercantil con número de protocolo 2020/58, asiento 79, Diario 112, inscripción primera de hoja SC50498, folio 62, tomo 373, Sección General de Sociedades

D-U-N-S ® 469525121

IBERIAN INSURANCE GROUP

ÍNDICE

1. Ficha técnica	5
2. Abreviaturas e signos	6
3. Normativa aplicable	7
4. Contexto da investigación e antecedentes	18
5. Localización do ámbito de traballo	22
6. Formulación da intervención e obxectivos	24
7. Metodoloxía da intervención arqueolóxica	30
7.1. Estratexia de escavación	30
7.2. Rexistro da información	32
7.3. Fichas de rexistro	37
7.4. Material arqueolóxico	45
8. Desenvolvemento da escavación arqueolóxica e resultados	46
8.1. Sector 100	46
8.2. Sector 200	51
8.3. Sector 300	65
8.4. Sector 400	70
9. Interpretación estratigráfica	77
10. Estudio de materiales	84
11. Conclusiones	90
12. Documentación anexa	93
12.1. Documentación de Tempos Arqueólogos S.L.	93
12.2. Listado de unidades estratigráficas	100

ÍNDICE DE PLANIMETRÍAS

- **Plano N. ° 1:** Localización das sondaxes sobre ortofotografía PNOA Máxima Actualidade. Escala: 1: 2129.
- **Plano N. ° 2:** Localización das sondaxes. MTN escala 1:25.000. Escala: 1: 2129.
- **Plano N. ° 3:** Localización das sondaxes. Ortofoto Voo Americano. Escala: 1: 2129.
- **Plano N. ° 4:** Localización inicial das sondaxes. Ortofoto PNOA Máx. Actualidade. Escala: 1: 266.
- **Plano N. ° 5:** Localización das 4 sondaxes realizados. Ortofoto PNOA Máx. Actualidade. Escala: 1: 121.
- **Plano N. ° 6:** Planimetría das sondaxes 100, 200 e 300. Escala: 1:61.
- **Plano N. ° 7:** Planimetría das sondaxes 100 e 300. Escala: 1:31.
- **Plano N. ° 8:** Planimetría da sondaxe 200 e ampliación. Escala: 1:33.
- **Plano N. ° 9:** Planimetría da sondaxe 400. Escala: 1:13.
- **Plano N. ° 10:** Ortofotografía da sondaxes 100 e 300 realizada con Metashape. Escala: 1: 41.
- **Plano N. ° 11:** Ortofotografía da sondaxe 200 e ampliacións realizada con Metashape. Escala: 1: 41.
- **Plano N. ° 12:** Ortofotografía da sondaxe 400 realizada con Metashape. Escala: 1: 13.
- **Plano N. ° 13:** Perfís e planta da sondaxe 100. Escala 1:20.
- **Plano N. ° 14:** Perfís e planta da sondaxe 200. Escala 1:20.
- **Plano N. ° 15:** Perfís e planta da sondaxe 200 (ampliacións). Escala 1:20.
- **Plano N. ° 16:** Perfís e planta da sondaxe 300. Escala 1:20.
- **Plano N. ° 17:** Perfís e planta da sondaxe 400. Escala 1:20.

1. Ficha técnica

Actuación: Intervención arqueológica para a identificación e exhumación dunha fosa común con vítimas da represión franquista no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba (Lousame, A Coruña).

Clasificación da actividade: Actuación ligada a un programa de investigación.

Data de execución: 23 de novembro – 2 de decembro.

Expediente S. Arqueoloxía: 02.C.1508.2022.001

Código SXPA: CT 102A 2022/877-0

Promotor: Universidade de Santiago de Compostela.

Supervisión: Consellería de Cultura, Educación e Universidade.

Arqueólogo director: José Carlos Sánchez Pardo (USC)

Antropólogo forense: Fernando Serrulla Rech (IMELGA)

Coordinador do proxecto: Lourenzo Fernández Prieto (USC)

Coordinador do proxecto arqueolóxico: Mario César Vila

Equipo técnico: Sara Díaz Jiménez, Clara Veiga, Tania Rial, Tatiana Duro Castelo, Celtia Rodríguez González e Víctor Vicente García.

Redactores: Sara Díaz Jiménez e Víctor Vicente García

Empresa arqueolóxica:

TEMPOS ARQUEÓLOGOS S. L.

CIF B70608948

Telf. 650 33 74 54 – 677 16 46 35

info@tempos.es www.tempos.es

2. Abreviaturas e signos

a.C.	Antes de Cristo
d.C.	Despois de Cristo
Cal	Calibrado
BOE	Boletín Oficial do Estado
DOG	Diario Oficial de Galicia
BOPO	Boletín Oficial da Provincia de Ourense
BIC	Ben de Interese Cultural
DXPC	Dirección Xeral do Patrimonio Cultural
LPCG	Lei 5/2016, de 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia
LPHE	Lei 16/1985, de 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.
DAAG	Decreto 199/1997, de 10 de xullo polo que se regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia.
PXOM	Plan Xeral de Ordenación Municipal
PBA	Plan básico autonómico
m	Metros
ha	Hectáreas
m.s.n.m.	Metros sobre o nivel do mar
N	Norte
S	Sur
E	Leste
O	Oeste

3. Normativa aplicable

No ámbito da normativa internacional, ademais dos tratados relativos á actividade arqueolóxica, cómpre sinalar, a tenor da especificidade da que aquí se proxecta, que o Estado español ratificou no ano 2009 a Convención Internacional para a Protección de todas as Persoas contra as Desaparicións Forzadas de 2006. Segundo o artigo 2 da Convención, enténdese por desaparición forzada “o arresto, a detención, o secuestro ou calquera outra forma de privación de liberdade que sexan obra de axentes do Estado ou por persoas ou grupos de persoas que actúan coa autorización, o apoio ou a aquiescencia do Estado, seguida da negativa de recoñecer dita privación de liberdade ou do ocultación da sorte ou o paradoiro da persoa desaparecida, substraéndoa á protección da lei”.

A Convención non só establece a obriga dos Estados de tipificar este tipo de delitos e castígalos conforme á súa gravidade, senón que sinala tamén o deber das administracións públicas de buscar, de oficio, ás persoas sometidas a desaparición forzada, así como a esclarecer a sorte das mesmas. Do mesmo xeito, recoñece o dereito dos familiares e achegados a coñecer a verdade sobre o acontecido cos seus seres queridos. En consecuencia, o cumprimento das obrigas – de investigación das denuncias e a localización dos corpos – deben ser tarefas asumidas pola autoridade e realizadas cos recursos necesarios e apropiados para elo (art. 24).

En relación á normativa estatal e autonómica, ademais do disposto no Decreto 151/2014, de 20 de novembro, de sanidade mortuoria de Galicia, así como no Regulamento dos Cemiterios Municipais, tense en conta para a redacción da presente memoria o disposto na lexislación vixente en materia de patrimonio cultural de Galicia.

Aínda que non é obxecto do proxecto abordar, nin moito menos resolver, a pertinencia da inclusión da fosa na que se pretende intervir como un ben do patrimonio cultural de Galicia, cómpre mencionar que unha das eivas da vixente Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia é que elementos como este non teñen un doado encaixe.

A Lei 3/1999, de 10 de marzo, do Patrimonio Cultural Aragonés é a única norma das súas características do ordenamento xurídico español que recolle as fosas como un tipo de elementos culturais que, en tanto que pertencentes á categoría de “lugar da memoria democrática de Aragón” poden ser obxecto de declaración como Bens de Interese Cultural por figurar entre os bens máis relevantes do patrimonio cultural aragonés (art. 12).

Isto non ocorre, como se sinalaba, coa Lei 5/2016, na cal elementos como as fosas comúns ou outros espazos relacionados coa memoria democrática deben buscar acubillo nas categorías que a norma galega establece no seu artigo 10, categorías que a priori, non se axustan ás características deste tipo de espazos, coa inseguridade xurídica que diso se deriva.

De entre as categorías recollidas nese artigo 10, na que mellor acomodo – ou menos malo - é na categoría de xacemento arqueolóxico ou na de sitio histórico. Cómpre traer a colación o sinalado no Decreto 299/2008, de 30 de decembro, polo que se declaran ben de interese cultural, coa categoría de sitio histórico, as Torres de Meirás, situadas no termo municipal de Sada, na provincia da Coruña. Neste Decreto arguméntase que a categoría referida é “a que se adecúa con máis exactitude aos valores culturais que se transmiten a través da rica estrutura espacial do conxunto de elementos que conforman as Torres de Meirás, que conteñen en si mesmos a memoria de momentos importantísimos da historia de Galicia e do Estado español”.

Sexa como fóra, a necesidade da elaboración e presentación desta memoria ven marcada pola necesidade de realización dunha actividade arqueolóxica, en concreto unha sondaxe arqueolóxica, tipoloxía de intervención recollida no artigo 95.b da Lei 5/2016 e regulada mediante o Decreto 199/1997, do 10 de xullo, polo que se regula a actividade arqueolóxica na comunidade autónoma de Galicia.

Para a elaboración do proxecto, posterior execución dos traballos de campo e memoria técnica no caso de que a actividade arqueolóxica sexa autorizada, tense tamén presente o disposto na Lei 52/2007 á que antes se fixo referencia, así como o Protocolo de actuación en exhumacións de vítimas da guerra civil e a ditadura, publicado mediante Orde PRE/2568/2011, así como outros protocolos nacionais e internacionais, particularmente os coñecidos como Protocolo de Estambul e Protocolo de Minnesota.

A Lei 52/2007, de 26 de decembro, pola que se recoñecen e amplían dereitos e se establecen medidas en favor de quen padeceron persecución ou violencia durante a guerra civil e a ditadura, dispón no seu artigo 1 que o obxecto da norma é “recoñecer e ampliar dereitos a favor de quen padeceron persecución ou violencia, por razóns políticas, ideolóxicas, ou de crenzas relixiosas, durante a Guerra Civil e a Ditadura, promover a súa reparación moral e a recuperación da súa memoria persoal e familiar, e adoptar medidas complementarias destinadas a suprimir elementos de división entre os cidadáns, todo ilo co fin de fomentar a cohesión e solidariedade entre as diversas xeración de españois en torno aos principio, “valores e liberdades constitucionais”. Ademais, engádese que se pretende “o fomento dos valores e principios democráticos, facilitando o coñecemento dos feitos e circunstancias acaecidos durante a Guerra civil e a Ditadura e asegurando a preservación dos documentos relacionados con este período histórico e depositados en arquivos públicos”.

A lei sinala tamén que as Administracións públicas, no marco das súas competencias, facilitaranlle aos descendentes directos das vítimas que así o soliciten as actividades de indagación, localización e identificación das persoas desaparecidas violentamente durante a Guerra Civil ou a represión política posterior e cuxo paradiro se ignore (art. 11), para o cal polas Administracións públicas competentes de acordo coa normativa sobre patrimonio histórico e o protocolo de actuación autorizarán as tarefas de prospección (art. 13).

Ese protocolo, recollido no artigo 12 da Lei 52/2007 foi publicado no Boletín Oficial do Estado (BOE núm. 232, de 27 de setembro de 2011) por medio da Orde PRE/2568/2011, de 26 de setembro, logo do Acordo adoptado polo Consello de Ministros a tal efecto na súa reunión do día 23 de setembro do 2011.

O protocolo elaborouse coa finalidade de servir como guía metodolóxica e procedimental, coa finalidade de servir de referencia para quen desexan iniciar un proceso de busca, recuperación e identificación de persoas desaparecidas, naqueles casos nos que non exista protocolo de actuación aprobado pola correspondente Comunidade Autónoma.

Segundo o recollido no devandito protocolo, considérase que a apertura e exhumación dunha fosa común é unha tarefa interdisciplinar e que require a intervención de historiadores, arqueólogos e especialistas forenses.

A solicitude para a realización de traballos relativos á apertura e exhumación dunha fosa común debe ser presentada, tal e como se sinala no protocolo de actuación, debe ser aprobada pola Comunidade Autónoma correspondente e pola entidade local na que se atopen os restos, e deben ir acompañadas nun proxecto no que, sempre que sexa posible, se acreditarán os seguintes extremos:

- Identificación do organismo, asociación ou particular que promove a actuación e razóns para elo.
- Estudo documental previo sobre a localización da fosa e dos individuos que poden aparecer.
- Identificación do equipo técnico que procederá á exhumación, con identificación dos responsables.
- Características esenciais do proxecto de intervención arqueolóxica e no seu caso, da investigación forense a realizar.
- Calquera outro dato que sexa de interese para a avaliación e viabilidade do proxecto. Una vez que a Administración autorice as actuacións contidas no proxecto, o procedemento constará das seguintes fases:
  - Investigacións preliminares.
  - Intervención arqueolóxica.
  - Investigación forense dos restos humanos.
  - Informe final.
  - Destino final dos restos.

En canto á intervención arqueolóxica, o protocolo distingue tres apartados: informes e autorizacións, as actuacións propiamente ditas e o informe final.

En cantos os informes e autorizacións, os promotores da exhumación deben realizar as seguintes actuacións:

- a) Elaborar un informe previo sobre a situación e características da fosa.
- b) Elaborar un proxecto de intervención único que englobe, como primeira fase, a de prospección do entorno da fosa, para a súa localización exacta e unha segunda fase de

escavación, a non ser que o proxecto soamente contemple un dos aspectos, por pospoñer a segunda ou por estar a primeira xa realizada.

A oposición por parte de calquera dos familiares ou das entidades que os representan á exhumación deberá ser ponderada pola Comunidade Autónoma, á vista do cal e tendo en conta os intereses dos familiares en primeiro termo, logo de darlle audiencia a estes interesados, decidirá a realización total, parcial ou a non realización dos traballos.

- Acceso aos terreos: no caso de que se trate de terreos de titularidade pública, as autoridades competentes autorizarán, salvo causa xustificada de interese público, a ocupación temporal dos terreos. Si se trata de terreos de titularidade privada, deberase obter o consentimento dos titulares de dereitos afectados sobre os terreos nos que se atopen os restos. Se non se obtivese o dito consentimento, deberáselle comunicar á Administración competente para o inicio dos trámites para a ocupación temporal dos terreos.

A ocupación temporal dos terreos terá a duración estritamente necesaria para a realización das tarefas de prospección e escavación e rexirase polo previsto na normativa aplicable en materia de expropiación forzosa. AS actuación reiniciaranse cando se resolva o expediente administrativo sobre ocupación dos terreos.

- Deberase solicitar autorización para realizar as tarefas de prospección, exhumación e identificación á Administración titular dos terreos. Ademais deberase cumprir cos requisitos establecidos polas Comunidade Autónomas en canto a escavacións arqueolóxicas (obtención de permisos, rexistro de materiais, prazos, etc).

Tamén se necesita o correspondente permiso da entidade local onde de atopen os restos, nos casos en que resulten afectadas as competencias de execución que corresponden aos municipios ou outros entes locais (cemiterios e servizos funerarios, execución urbanística, obras ou outros servizos).

- Os achados poranse inmediatamente en coñecemento da entidade local correspondente, da Comunidade Autónoma, Policía ou Garda Civil, así como ao Xulgado de Instrucción competente. Se se trata de terreos adscritos á Administración Xeral do Estado ou as súas entidades instrumentais, tamén de porá no seu coñecemento.

Xa no relativo as actuacións propiamente ditas, o protocolo especifica que os pasos a seguir son os seguintes:

- Planificación: dirección, identificación dos membros do equipo, distribución de tarefas, plan de escavación, material necesario. Respecto aos membros do equipo e na medida en que así o requiran as necesidades de exhumación, articularase a participación de todos ou algún dos seguintes técnicos:
  - Arqueólogos: dirixirán a actuación dende o punto de vista da arqueoloxía. Sería preferible que tiveran experiencia na escavación de necrópoles.
  - Expertos en antropoloxía forense: realizarán a investigación in situ cando sexa necesaria e a vixilancia do traslado dos materiais.
  - Expertos en menciña forense: se a exhumación se realiza dentro dun cemiterio.

Por outra parte, o material necesario dependerá da localización da fosa así como do número de persoas cuxa localización e exhumación se pretende. Débese dispor do equipo de escavación necesario segundo os estándares da investigación recoñecidos internacionalmente, sendo recomendable o uso de instrumentos pequenos como palustres, brochas, espátulas de madeira e instrumentos odontolóxicos. A utilización de medios mecánicos deberá ser excepcional e xustificada en cada caso.

- Documentación das tarefas realizadas. A título de exemplo, e como referencia, a documentación podería facerse en texto, debuxo, foto e vídeo. Debese fotografar a zona de traballo antes de iniciar as tarefas e despois de que conclúan. Así mesmo, elaborárase un “Diario” das actuacións, especificando os técnicos que interveñen, tempo de dedicación e as incidencias que se produzan.

En tal sentido, débese documentar sobre o terreo calquera dato que axude na identificación dos restos, a recollida de calquera elemento asociado aos individuos (efectos persoais, restos de tecidos, etc) ou aos feitos ocorridos (casquiños e restos de munición, etc).

- Escavación: aos procedementos de escavación asistirán, si así manifestaron o seu desexo, os familiares directos das vítimas.

Son de aplicación ás intervencións arqueolóxicas as previsións do título V, relativas ao patrimonio arqueolóxico, da Lei 16/1985, de 25 de xullo, sobre o Patrimonio Histórico Español, así como as normas aprobadas sobre esa materia polas CCAA.

Estes procedementos axustaranse aos estándares de investigación recoñecidos internacionalmente. A tal fin, estímase de especial importancia actuar tendo en conta as seguintes consideracións:

- Débense ter en conta os fundamentos do procedemento de escavación en canto a referencias métricas, extracción ordenada, cribado de terras, toma de mostras, retirada de terras, observación dos perfís de gabiá, protección do lugar, recolección de evidencias, observación do material in situ, tratamento dos restos, etc.
  - É fundamental o establecemento dun perímetro de seguridade, balizado e protexido para evitar o deterioro ou espolio dos restos, ao que só teña acceso o persoal autorizado. En todo caso débese poñer especial coidado e meticulosidade na conservación e non deterioro dos materiais extraídos.
  - En caso de localización de restos, comunicáraselle tanto á Comunidade Autónoma, como á entidade local, ao Xulgado de instrución competente, como á policía ou garda civil a entidade e características dos achados.
- Levantamento de restos: realizarase sempre coa participación de expertos en antropoloxía forense, garantindo a cadea de custodia a fin de reflectir todas as incidencias da mostra, dende que se realiza a toma ata que se destrúe ou devolve.
- Custodia dos restos e extracción de mostras: os expertos elixirán mostras que sexan significativas para proceder á identificación dos restos achados e que permitan un mellor análise para os fins deste protocolo. En canto ao resto dos achados, se non fóra factible o seu traslado ao laboratorio que realice as análises, serán ou ben trasladados ao cemiterio do municipio, ou ben a aquel lugar que o Concello especifique, ou ben, manteranse debidamente protexidos e referenciados, no lugar do achado. A oposición a elixir será a que apunten os expertos en antropoloxía, de acordo cos medios que ofrezca o Concello ou a Comunidade Autónoma e sempre tendo en conta a necesidade de identificación e preservación dos restos.

En calquera caso, o traslado e a preservación realizaranse de acordo cos Regulamentos de Policía Sanitaria Mortuoria vixentes en cada Comunidade Autónoma, a normativa local que sexa de aplicación ao caso, ou a estatal, no suposto de que os restos se foran a trasladar a outro país.

- Traslado de mostras: deberanse reflectir e archivar datos na toma de mostras, na conservación, no transporte, na entrada ao laboratorio, durante o análise, e despois da análise. O informe, en todo caso, debe axustarse á Orde JUS/1291/2010, de 13 de maio, pola que se aproban as normas para a preparación e remisión de mostras obxecto de análise polo Instituto de Toxicoloxía e Ciencias Forenses (BOE de 19 maio de 2010), cando sexan remitidas a dito instituto. No resto dos caos poderán servir ditas normas de referencia para o análise das mostras, ao igual que as Recomendacións para a recollida e o envío de mostras con fins de identificación xenética da Sociedade Internacional de Xenética Forense, publicadas polo Ministerio de Xustiza. En todo caso, o traslado de restos requirirá autorización da Comunidade Autónoma e Entidade Local competente e farase de acordo cos Regulamentos de Policía Sanitaria Mortuoria vixentes en cada Comunidade Autónoma, coa normativa local, ou estatal, no suposto de que os restos se vaian a trasladar a outro país.

Xa por último, no relativo ao informe que debe dar conta dos traballos realizados, o protocolo sinala que se especificarán as seguinte cuestións:

- Os compoñentes do equipo, as tarefas asignadas e as tarefas realizadas.
- Descrición e inventario dos restos localizados.
- Situación dos restos exhumados.
- Medidas de protección e conservación dos restos dende o seu descubrimento ata o seu destino previsto, especificando

responsables e os detalles de conservación, embalaxe e depósito dos restos.

- Xuntarase levantamento planimétrico e unha ficha para cada individuo, no que se consignarán as incidencias antropolóxicas destacables.
- Xuntaranse os documentos gráficos e fotográficos pertinentes.

4. Contexto da investigación e antecedentes

Ao remate da Guerra Civil, a Administración franquista dispuxo procedementos para que aquelas persoas que o desexaran puidieran exhumar dalgún parente. Con esa finalidade publícase a Orde de 1 de maio de 1940 sobre exhumación e inhumación de cadáveres de asasinados polos roxos, na cal se establece que “toda persona que desee exhumar el cadáver de alguno de sus deudos que fueron asesinados por la horda roja, para inhumarlos de nuevo en el cementerio, puede solicitarlo del Gobernador civil de la provincia correspondiente, que, previa la justificación de aquel extremo, concederá el permiso para le traslado e inhumación con arreglo a las disposiciones sanitarias vigentes”. A solicitude de autorización para a realización da exhumación tiña que ser presentada “por el familiar del finado de máis próximo parentesco, el que, en consideración a la patriótica muerte de su deudo, estará exento de pago de derechos sanitarios”.

ORDEN de 1 de mayo de 1940 sobre exhumaciones e inhumaciones de cadáveres de asesinados por los rojos.

Ilmo. Sr.: Por Orden 6 de mayo de 1939, se dispuso que todo aquel que deseara exhumar el cadáver de alguno de sus deudos asesinado por la horda marxista, para ser inhumado en el cementerio, podía solicitarlo dentro del plazo de seis meses, sin que tuviera que abonar derechos sanitarios de ninguna clase.

Numerosas instancias fueron presentadas al amparo de dicha disposición, y muchas más siguen presentándose después de transcurrido el plazo marcado, porque con posterioridad al mismo se van localizando los cadáveres a que se refieren.

Atento este Departamento a atender tan justas aspiraciones de los familiares de aquellos que gloriosamente cayeron por Dios y por España víctimas de la barbarie roja.

He tenido a bien disponer:

Primero.—Toda persona que desee exhumar el cadáver de alguno de sus deudos que fueron asesinados por la horda roja, para inhumarlos de nuevo en el cementerio, puede solicitarlo del Gobernador civil de la provincia correspondiente, que, previa la justificación de aquel extremo, concederá el permiso para el traslado e inhumación con arreglo a las disposiciones sanitarias vigentes.

Segundo.—Si la exhumación y consiguiente inhumación hubieran de hacerse en lugares de distinta provincia, la solicitud habrá de ser elevada a la Dirección General de Sanidad.

También habrá de dirigirse la instancia a la Dirección General de Sanidad cuando la inhumación haya de verificarse en criptas, templos, casas religiosas o en sus locales anejos. Si hubiera de practicarse en alguna iglesia o casa religiosa, habrá de preceder la autorización eclesiástica.

Tercero.—La instancia solicitando la autorización correspondiente será elevada por el familiar del finado de más próximo parentesco, el que, en consideración a la patriótica muerte de su deudo, estará exento de pago de derechos sanitarios.

Figura 1. Orde de 1 de maio de 1940 sobre exhumación e inhumación de cadáveres de asasinados polo vermello (BOE núm 130 de 09/05/1940).

Ao pouco publícase a Orde de 22 de xullo de 1940 aclaratoria da de 1o de maio último sobre exhumacións e inhumación de cadáveres de persoas asasinadas durante o período roxo. Nesta aclárase que o disposto na Orde do 1 de maio do mesmo ano non afectaba “a la eficacia y permanencia de las resoluciones que la autoridad judicial tenga acordadas o acuerde, prohibiendo o condicionando las exhumaciones de cadáveres de hechos delictivos”.

Á súa vez, procedeuse a elaborar unha sorte de censo de persoas falecidas ou desaparecidas que non entraban no suposto de causantes das pensións recoñecidas na lexislación de guerra. Así, mediante Orde de 18 de maio de 1941 pola que se dá prazo para establecer un censo dos familiares dos caídos en defensa de España establécese que as persoas interesadas - “familiares de los caídos en defensa de España” – que careceran de pensión tiñan un mes para formular unha declaración ante a Delegación Rexional do Traballo (art. 1) na que debía figurar o nome do interesado e o do Parente falecido, así como o parentesco entre ambos, o número de fillos menores de idade ao seu cargo, patrimonio e ingresos, así como os “servicios prestados a la Patria por el familiar muerto”.

Só os familiares das vítimas do bando franquista foron autorizados a localizar, exhumar e reinarhumar os restos dos seus achegados enterrados en fosas comúns. Estes familiares recibiron axudas económicas para levar a cabo estas tarefas e algunhas fosas puideron acotarse e doúselles a mesma protección legal que aos camposantos.

Neste senso, a comezos de abril de 1940 publícase a Orde de 4 de abril de 1940 dispoñendo que polos Concellos se adopten medidas que garantan o respecto ao lugares onde xacen enterradas as vítimas da revolución marxista. Nesta dispónse que “con el fin de evitar posibles profanaciones y de guardar respeto debido a los restos sagrados de los mártires de nuestra Cruzada, los Ayuntamientos acotarán y cerrarán de

modo provisional, pero que reúna las precisas garantías de seguridad, aquellos lugares en donde conste de manera cierta que yacen restos de personas asesinadas por los rojos, que non han sido identificados o reclamados por sus familiares" (art. 1).

Feito isto debíase solicitar a declaración do lugar como "tierra sagrada", como si se tratase dun novo cemiterio municipal (art. 2), e no caso de que o número de individuos fora moi reducido, trasladaríanse a unha parcela designada para esta finalidade no cemiterio máis próximo (art. 3).

ORDEN de 4 de abril de 1940 disponiendo que por los Ayuntamientos se adopten medidas que garanticen el respeto a los lugares donde yacen enterradas las víctimas de la revolución marxista.

La diversidad de los lugares donde la saña marxista conducía a sus víctimas para darles muerte, ha motivado la existencia, en muchos términos municipales de los que padecieron la dominación roja, de sitios varios en que yacen restos humanos que, al no haber sido posible su identificación, no han reclamado hasta la fecha los familiares para traslado al cementerio.

El homenaje debido a nuestros mártires exige que, hasta tanto puedan ser recogidos dichos restos en el Panteón de los Caídos, se adopten con carácter provisional medidas que aseguren el respeto a los expresados lugares, convirtiéndolos en tierra sagrada, bajo el cuidado de los Ayuntamientos.

Por ello,

Este Ministerio ha dispuesto:

Artículo 1.º Con el fin de evitar posibles profanaciones y de guardar el respeto debido a los restos sagrados de los mártires de nuestra Cruzada, los Ayuntamientos acotarán y cerrarán, de modo provisional, pero que reúna las precisas garantías de seguridad, aquellos lugares en donde conste de manera cierta que yacen restos de personas asesinadas por los rojos, que no han sido identificados o reclamados por sus familiares.

Art. 2.º Acotado el lugar, la Corporación solicitará, de la correspondiente Autoridad eclesiástica, que se le conceda el carácter de tierra sagrada, en la misma forma que si se tratase de un nuevo cementerio municipal.

Art. 3.º En el caso de que el número de Caídos sea muy reducido, el Ayuntamiento acordará y verificará su traslado a una parcela designada para este exclusivo objeto en el Cementerio más próximo, haciéndolo constar en ella con la debida reverencia.

Figura 2. Orde de 4 de abril de 1940 sobre exhumación e inhumación de cadáveres de asesinados polo vermello (BOE núm. 96 de 05/04/1940).

Coñécense outros exemplos de exhumacións autorizadas e realizadas no pasado século, e tense coñecemento tamén da realización de exhumacións masivas a finais dos 70, cando se transitaba cara a

democracia, a pesar de que apenas existe documentación que o acredite. Mais non é ata o ano 2000 cando se comezan a abrir fosas comúns da Guerra Civil española con metodoloxía científica, e cando se comeza a andar un camiño, do que aínda queda moito que transitar, cara a recuperación da memoria democrática, a identificación e recoñecemento das vítimas do xenocidio e a reparación do dano causado nas súas familias.

Dende aquel ano 2000 no conxunto do Estado español exhumáronse máis de 500 fosas comúns e recuperáronse miles de restos (Etxebarria e Solé, 2019), destacando o período comprendido entre o ano 2007 e o ano 2011 en canto ao número de fosas exhumadas, o cal hai que poñer en relación á aprobación da coñecida como Lei da Memoria Histórica no ano 2007, e o apoio – económico - do Goberno central naquela altura.

En Galicia, e atendendo aos datos recollidos por Lourdes Herrasti (2020), nos últimos 20 anos realizáronse un total de 27 exhumacións de fosas común recuperándose un total de 75 individuos.

A I Conferencia Sectorial de Memoria Democrática – órgano creado para a cooperación entre administracións co fin de levar a cabo tarefas consultivas, decisorias e de coordinación entre o Estado e as comunidade autónomas en todo o relativo ás políticas de Memoria Democrática – acordou en marzo do 2021 os criterios de reparto, así como o propio reparto, dos fondos previsto nos Orzamentos Xerais de 2021, para busca, identificación e dignificación de persoas desaparecidas durante a Guerra Civil e a Ditadura.

O crédito destinado á Comunidade Autónoma de Galicia ascende a 106.395,08€, os cales teñen como obxecto a realización das tarefas de localización, exhumación e identificación de persoas desaparecidas durante a Guerra Civil e a Ditadura, así como para actividades de divulgación dos traballos efectuados e resultados conseguidos e de

dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria asociados aos mesmos.

Con esta finalidade, subscríbese un convenio de colaboración entre a Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo, a Consellería de Cultura, Educación e Universidade e a Universidade de Santiago de Compostela para desenvolver, ao longo do período 2021 2024, as seguintes liñas estratéxicas:

- Localización, exhumación e identificación de vítimas.
- Divulgación de traballos efectuados e resultados conseguidos.
- Dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria.

5. Localización do ámbito de traballo

A fosa común obxeto da intervención arqueolóxica que se recolle no presente proxecto está situada no concello coruñés de Lousame, concretamente no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba.

As coordenadas UTM (ETRS89) da zona de actuación son as seguintes:

- UTM X: 515773
- UTM Y: 4736175

Figura 3. Localización do cemiterio.

6. Formulación da intervención e obxectivos

Coa intervención que se pretende levar a cabo preténdese recuperar os restos de catro persoas as cales foron enterradas na fosa común obxecto da intervención. Para ilo, escarvarase a área na que presumiblemente se localiza a fosa para a continuación, extraer e identificar os restos e devolverllos as súas familias.

En concreto os obxectivos que se pretenden son:

- Escavación e identificación individualizada dos restos.
- Documentación e análise de campo de cada corpo identificado.
- Exhumación e extracción individual de cada corpo identificado como represaliado.
- Rexistro das marcas de violencia de cada un dos represaliados identificados.
- Análise individualizada no laboratorio para obter datos primarios non observados en campo.
- Relacionar os datos aportados polas fonte bibliográficas e documentais e as testemuñas orais cos datos obtidos durante o proceso de escavación.
- Adoptar as medidas de conservación e protección necesarias, na preservación dos restos óseos para proceder a análíticas de ADN.

O espazo que será obxecto da intervención arqueolóxica é unha fosa común na que se atopan depositados restos de vítimas da violencia que acompañou ao golpe de Estado de xullo de 1936. As fosas forman parte do itinerario que seguían aquelas persoas obxecto desa violencia, sendo o estadio e o espazo final polo que pasaban tras decidirse o seu destino: o asasinato. A efectos de catalogación, son un espazo de enterramento. Os espazos regulares de enterramento están relacionados co tipo de inhumación, co enterramento regular do cadáver nun cemiterio, nunha tumba ou nun nicho identificable; cando a inhumación da vítima non se realiza seguindo ese procedemento, atopámonos ante

enterramientos levados a cabo de forma irregular, dos que son paradigmáticos os enterramientos en fosas comúns.

Nestas fosas comúns podemos atopar dende unha cantidade mínima de corpos - dos asasinados- ata números máis elevados de vítimas. Porén, no caso galego non se teñen identificado moitas fosas que conteñan inxentes cantidades de corpos, unha situación que si se da noutros lugares do Estado debido ás diferenzas nas formas de exercer a violencia. A este respecto, a fosa do cemiterio de Vilarraso, en Aranga, representa o enterramento irregular máis numeroso de Galicia, con 37 corpos identificados. Sen embargo, si existe unha grande cantidade de enterramientos irregulares -e tamén regulares-, en fosas, aínda que con poucos corpos en cada unha delas.

Dentro das fosas aínda existe unha distinción máis a ter en conta a efectos da súa catalogación. Á hora de identificalas e estudalas podemos atoparnos con fosas en campo aberto, é dicir, con fosas comúns que non están relacionadas cun cemiterio, se non que se identifican como tal debido ao abandono de corpos tras o asasinato, producíndose o enterramento nun lugar determinado no que permanecen soterrados sen ser trasladados. Por outra banda, atopamos as fosas comúns de cemiterio, isto é, aqueles espazos existentes dentro dun cemiterio, empregados para outro tipo de inhumacións, e que serviron ao mesmo tempo para o traslado e enterro dos corpos dalgúns asasinados. Son, polo tanto, espazos que xa eran empregados con anterioridade e que foron empregados con posterioridade, pero que tamén serviron como lugar de enterramento para as vítimas.

A fosa do cemiterio de Vilacoba pertence a esta segunda tipoloxía. Debido a isto, o estudo histórico previo á intervención sobre a mesma cobra unha gran importancia, pois ten como obxectivo analizar todos os datos dispoñibles para, na medida do posible, recoñecer o espazo concreto que se empregou para enterrar ás vítimas da violencia. Con isto

preténdese facilitar a labor arqueolóxica e economizar os esforzos para que sexa o máis eficiente posible. Delimitar o espazo físico sobre o que se actuará é unha decisión, ademais, interdisciplinar e consensuada entre os historiadores encargados do estudo, os arqueólogos que a levarán a cabo e o responsable antropólogo forense. Entre todos veñen de concretar ese espazo tras realizarse o estudo previo.

O estudo histórico – realizado polos investigadores e investigadoras do Grupo Histagra - comezou co coñecemento das vítimas enterradas na fosa. O coñecemento da identidade das vítimas é o que permite o seguinte paso da investigación: a documentación de todos os datos posibles relacionados con elas para conseguir identificalas e situalas da forma máis precisa posible. Neste sentido, Galicia ten unha posición privilexiada dentro do conxunto do Estado, pois grazas ao Proxecto Nomes e Voces (2006-2012) contamos cunha base de datos (vitimas.nomesevoces.net) na que se atopan catalogadas todas as vítimas da violencia que sucedeu ao golpe de Estado, con numerosos items asociados que referencian as diferentes fontes ás que recorrer para a documentación de cada unha desas vítimas. É grazas á base de datos de Nomes e Voces que se puido facer unha primeira achega á documentación asociada a cada asasinado -por exemplo, os rexistros de defuncións-, o que tamén permitiu coñecer que cantidade de información temos dispoñible en cada caso.

Relatan os investigadores que:

A primeira é Manuel García Hermo, a única vítima da que temos constancia que asasinaron a inicios do Golpe, o 30 de agosto de 1936, momento no que se da o pico de mortes máis elevado de toda a guerra civil en Galicia. Precisamente, a súa familia foi a que iniciou os trámites para poder á exhumación da fosa de Vilacoba, temos o rexistro xenético da súa filla e un contacto directo con dous dos seus netos e unha das súas bisnetas.

As tres vítimas restantes das que podemos completar a súa traxectoria foron asasinadas posteriormente, un momento no que a estratexia violenta do Golpe e da guerra mudara considerablemente e no que as mortes descendían considerablemente, con respecto aos primeiros meses. Os asasinatos de Perfecto Félix Vilas, Antonio Vilas e María Josefa Becerra tiveron que ver coas frecuentes batidas que as forzas de orde realizaron durante toda a retagarda en Galicia para dar captura a aquelas persoas que se atopaban no punto de vista dos golpistas. Foi a comezos de 1938 cando tivo lugar a persecución e o asasinato de Perfecto, buscado por non presentarse ante as autoridades tras ser chamado a filas. Posteriormente, matarían a seu irmán Antonio e á muller que lle deu refuxio no seu intento por ocultarse e evitar a persecución, María Josefa. Este feito coñécese como “o triple crime de Marselle”, suceso que, no seu momento, os investigadores locais documentaron grazas a fontes diversas, entre a que destaca a oral.

Rastrexamos no arquivo municipal de Lousame e no arquivo do reino de Galicia, calquera pista sobre como se procedeu con esas mortes. Considerando “a violencia de 1936” como un acto planificado e verticalmente dirixido, buscamos información que tivese que ver con calquera dos feitos sinalados, dende a planificación ata a execución, pasando polas indicacións específicas do lugar e entorno dos enterramentos.

Un dos puntos clave sobre as mortes era contar cos rexistros de defuncións para corroborar o asasinato e ver que tipo de información se recollía neles, especialmente á relacionada co lugar do enterramento. Este último punto tratarémolo posteriormente, pero no referido ás circunstancias das mortes, os rexistros atopados no arquivo municipal de Lousame corroboraban os datos recompilados previamente, tendo en conta os eufemismos utilizados polos empregados e funcionarios do xulgado naqueles momentos. Os “paseos” e as causas da morte eran descritos na documentación da época practicamente de xeito

sistemático con expresions que falseaban a realidade tipo “hemorragia interna debido a heridas de proyectiles de armas de fuego”, “heridas por armas de fuego” e algunhas tan específicas como as atopadas no rexistro de defunción de Perfecto Félix Vilas, falecido a causa de “herida producida por arma de guego con agujero de entrada por la occipital y por el lado izquierdo a la altura del pabellón de la oreja y con la salida por la parte superior del paltetal izquierdo”.

Atopamos tamén unha serie de expedientes instruídos polo xulgado de instrución de Noia durante a guerra civil con motivo da aparición de cadáveres. Polos títulos dos propios expedientes seleccionamos aqueles que tiveran que ver co lugar de referencia. Consultamos o de Manuel García Hermo, pero dita documentación nada nos achegou máis alá da información previamente recompilada relativa á data de morte e lugar de aparición do cadáver.

De xeito paralelo, fixemos buscas sistemáticas na prensa da época para comprobar o eco destes sucesos nos medios de comunicación, tamén realizamos diferentes pescudas en buscadores de organismos oficiais, como PARES (Portal de Archivos Españoles). Tamén fixemos unha busca no arquivo de referencia para o noso territorio, no referente a documentación de xurisdición militar, o arquivo intermedio del noroeste. Apenas atopamos información relevante e, como resultado, concluimos que ningunha das vítimas localizadas fora procesada nas miles de causas militares incoadas en Galicia entre 1936 e 1939 por delitos relacionados co Golpe e a Guerra (a maioría deles adoitaban ser por rebelión, auxilio á rebelión ou deserción).

Por último, no referido á documentación eclesiástica, non tivemos acceso a ningún tipo de información, nin por parte do cura parroquial, nin tampouco no arquivo diocesano. Dende o punto de vista de localización e identificación das vítimas, tratamos de consultar o rexistro de defuncións para ver que tivo de datos se recollían e seleccionar

tempos
arqueólogos

▷ CIF: B70608948
✉ info@tempos.es
🌐 www.tempos.es
📍 TemposArqueólogos
☎ 677 164 635 / 650 337 454

aqueles que puideran ser vítimas de paseos e fosen enterradas en Vilacoba. As autoridades eclesiásticas alegaron que segundo a Lei de protección de datos, para 1936 só podían consultar ese tipo de información os familiares, por petición previa expresa. Así procedeu a familia de Manuel García Hermo e como resposta recibimos que non constaba rexistrado.

7. Metodoloxía da intervención arqueolóxica

7.1. Estratexia de escavación

Tendo en conta a información da que se dispón logo das investigacións feitas en relación ao lugar no cal se sitúa a fosa na que foron depositados os restos das persoas antes mencionadas – un espazo amplo situado na marxe esquerda da porta principal do cemiterio -, propónse a realización de dúas sondaxes arqueolóxicas dentro do espazo delimitado polo cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba (Lousame) As sondaxes terán unhas dimensións de 2x5 metros, no caso da S1, e 3x3 metros no caso da S2, aínda que se adaptarán á dispoñibilidade de terreos e accesibilidade do cemiterio. Ao remate da escavación taparanse as sondaxes devolvendo o cemiterio ao seu estado orixinal.

Figura 4. Localización inicial das sondaxes.

Enténdese por sondaxe arqueolóxica, conforme ao establecido no artigo 95 da Lei 5/2016, de 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia, a remoción de terras complementaria da prospección orientada a comprobar a existencia de restos arqueolóxicos ou a recoñecer a súa estratigrafía.

Figura 5. Lugar no se que realizará a sondaxe S1.

Figura 6. Lugar no que se realizará a sondaxe S2.

Para a realización do proxecto cóntase coa colaboración, tanto na investigación histórica como na busca, localización e exhumación do

Antropólogo Forense Fernando Serrulla, do Instituto de Medicina Legal de Galicia.

Esta colaboración considérase esencial de conformidade cos protocolos vixentes sobre a materia, e nomeadamente co recollido no Protocolo de actuación en exhumacións de vítimas da Guerra Civil e a Ditadura comentado en anteriores apartados deste proxecto.

Fernando Serrulla conta con 20 anos de experiencia en exhumacións da Guerra Civil español, interveu en máis de 100 exhumacións en colaboración coa Sociedade de Ciencias Aranzadi, foi designado forense responsable no convenio asinado coa Xunta de Galicia no 2022 para acometer exhumación, e é doutor pola Universidade de Granada dedicando a súa tese doutoral á Antropoloxía Forense da Guerra Civil española.

7.2. Rexistro da información

A sondaxe levarase a cabo fundamentalmente con medio manuais. Nos depósitos nos que se identifiquen restos humanos ou elementos de interese, e tendo presente o protocolo antes reproducido, optarase sempre que sexa posible polo uso de instrumentos pequenos como palustres brocas, espátulas de madeira e instrumentos odontolóxicos. Empregarase a técnica de escavación estratigráfica con alternancia de escavación por niveis artificiais, todo ilo circunscrito os límites da sondaxes previamente replanteado. En consecuencia, a intervención avanzará seguindo a secuencia estratigráfica real do terreo, ou ben mediante a retirada en sucesivas capas artificiais ata detectar cambios significativos na estratigrafía, para a continuación realizar unha escavación estratigráfica.

O rexistro e descrición dos diferentes estratos e interfaces que compoñen a estratificación arqueolóxica realizarase atendendo á

adaptación do modelo harrisiano proposto en 1999 por César Parcero Oubiña, Fidel Méndez Fernández e Rebeca Blanco Rotea.

Para facilitar e axilizar o rexistro da información durante os traballos de escavación, así como co obxectivo de xerar un rexistro homoxéneo e coherente en canto aos conceptos, termos e criterios de avaliación empregados, dispórase dunhas fichas de rexistro previamente confeccionadas como as que se axuntan ao presente proxecto.

A documentación descritiva recollerá unha valoración básica da secuencia estratigráfica documentada na sondaxe. A información estruturarase de forma que primeiro se recolla o estudo analítico de cada entidade de estratificación identificada, seguido dunha interpretación, referíndose de forma xenérica á explicación do proceso de formación concreto de cada elemento. Cada estrato e elemento identificado terá a súa propia numeración e ficha de rexistro, e relacionarase cunha secuencia cronoestratigráfica global.

Para a descrición dos depósitos usaranse os seguintes criterios:

Cor	
<i>A cor debe recollese preferiblemente en húmido (fresco), usando os nomes das cores comúns xunto co contrastado directo co código de cores Cailleux. Fixarase a cor predominante, sen impedimento de que se recollan outros tons ou se sinale a variación de cores.</i>	
Composición granulométrica	
<i>Diferenciarase entre texturas de fracción fina (partículas inferiores a 2 mm de diámetro) e grosa (partículas superiores aos 2 milímetros). Para a fracción fina diferenciarase entre (de máis a menos fino) limos, areas e arxilas, mentres que a fracción grosa se clasificará en gravas (2-60 mm), pedras (61-200 mm) ou bloques (>200 mm).</i>	
Estrutura	
<i>A estrutura refírese á organización interna de cada unidade, diferenciarase entre estruturados e non estruturados.</i>	
Compactado / consistencia	
<i>Solto</i>	<i>Non coherente</i>
<i>Suave</i>	<i>A masa ou partículas que forman parte do depósito están moi debilmente unidos e fráxiles, disgrégase facilmente baixo presión moi lixeira.</i>

Duro	Moderadamente resistente á presión. Pode disgregarse cos dedos.
Moi duro	Moi resistente á presión. Pode disgregarse coas mans só con dificultade.
Extremadamente duro	Extremadamente resistente á presión. Non se pode disgregar coas mans.
Textura	
Non adherente	O material (Sedimentario) predominante coa que está composto o depósito unha vez liberada a presión practicamente non se adhire aos dedos.
Lixeiramente adherente	O material predominante co que está composto o depósito unha vez liberada a presión o material adhiérese aos dedos pero despréndese completamente.
Adherente	Despois da presión o material adhiérese aos dedos e tende a estenderse bastante cando se separan os dedos.
Moi adherente	Logo da presión, o material adhiérese fortemente aos dedos e é decididamente extensible cando estes se separan.
Plasticidade	
Non plástico	Non se forma cordón.
Lixeiramente plástico	Fórmase cordón pero rómpese inmediatamente se se curva en forma de aro.
Plástico	Fórmase o cordón pero rómpese ao dobralo en forma de aro.
Moi plástico	Fórmase cordón e pódese dobrar sen que se rompa.
Límites	
Abrupto	0-2 cm
Claro	2-5 cm
Gradual	5-15 cm
Difuso	>15 cm
Abundancia de restos	
Estéril	0 elementos
Moi poucos	2-5 elementos
Poucos	5-10 elementos
Abundantes	10-20 elementos
Extremadamente abundantes	>20 elementos

Para a descrición de elementos interfaciais verticais/cortes:

Tipo de estrutura	Indicarase a tipoloxía atendendo aos criterios de fosa/silo, oco de poste, gabia, etc.
Forma en planta	Refírese a forma da boca en planta, que se diferenciara entre globular, cuadrangular ou irregulares.
Dimensións e profundidade	Deixarase constancia do tamaño en planta e a fondura medida entre a boca e a base, entendida como o extremo máis afastado da boca.
Paredes	Farase referencia a si as paredes son simétricas ou non, e indicarase, cando sexa posible, a pendente das paredes medidas entre a boca e a base.
Niveis de recheo	Seguiranse os criterios establecidos para a descrición das secuencias estratigráficas.
Observacións	Indicaranse tamén aquelas características que resulten de interese e non foran rexistradas na descritiva.

Para a descrición de estruturas emerxentes empregaranse os seguintes criterios:

Tipo de estrutura	Atenderase á tipoloxía de muro, pavimento, fogar, muralla, cámara, xamba, lintel, etc.
Tamaño e acabado dos materiais	Descríbese o tamaño e características dos materiais que forman a estrutura, indicando si se usa máis de un tipo de material e, no caso de ser estruturas de pedra, indicarase, na medida do posible, o tipo de aparello.
Cimentación	Descríbese o sistema empregado (gabia, etc.).
Forma	Farase constar a forma da estrutura, tanto en planta como en alzado.
Dimensións	Farase constar o ancho, o alto e a lonxitude da estrutura.
Orientación	En relación aos eixos cardinais ou outros elementos de referencia.
Observacións	Indicaranse aquelas características que resulten de interese e non foran rexistradas na descritiva.

tempos
arqueólogos

▷ CIF: B70608948
✉ info@tempos.es
🌐 www.tempos.es
📍 TemposArqueólogos
☎ 677 164 635 / 650 337 454

Empregarase coordenadas absolutas, utilizando o sistema de coordenadas UTM, coa proxección ETRS89. Para o desenvolvemento da intervención contarase preferentemente cunha estación total ou GPS subcentimétrico que permita recoller datos espaciais, tanto relativos á localización de restos de interese como para a delimitación e representación dos estratos e interfaces identificados. Fotografaranse todos aqueles elementos e entidades arqueolóxicas que resulten de interese para os obxectivos deste proxecto. A totalidade do rexistro fotográfico realizarase en soporte electrónico de alta resolución (NIKON D3400, NIKON D3200, ou semellantes).

Para a documentación planimétrica priorizarase o emprego da fotogrametría terrestre, se ben, cando non sexa posible, empregarase o método tradicional de debuxo, delineando cada unha das entidades ou elementos de interese identificados en planta ou nas seccións de parede a escala 1:20 para logo procesar os debuxos mediante software de deseño gráfico (AutoCAD 2014 ou semellantes). En consecuencia do exposto, a documentación xerada mediante técnicas como a fotogrametría ou mediante o emprego de instrumentos topográficos de precisión, entregarase en formato electrónico, en soporte shapefile (shp) ou compatibles, coa finalidade de que permita unha fácil interacción entre sistemas SIX.

FICHA DE UNIDADE ESTRATIGRÁFICA

Nº UE

XACEMENTO:	ANO:	CÓD. INTERVENCIÓN:	SECTOR:
TÍTULO UE			
Atributos	Valores	Atributos	Valores
Tipo UE		Cor (positivas)	
Potencia		Compactación (estratos)	
Orientación		Granulometría (estratos)	
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si ☐ Non ☐ -
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible		
Forma			
Composición/Materiais			
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos		
Debuxo	Si: Perfil:	Planta:	Non ☐
Topografía	Si: Estación:	GPS: -	Fotogrametría - Cota máxima: - Cota mínima: - Non ☐
Mostra	Si: Datación: -	Flotación: -	Testemuña - Outros - Material: - Non ☐
Descrición			
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo. Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparelo, moiteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións. Interface construtiva: forma, dimensións, observacións. Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo. ← ↑ → ↓ ↗ ↘ ↙ ↚</p>			
		Bosquexo/imaxe:	Norte: ☐
Relacións	Igual a		
Cuberta por	Cobre a		
Reenchida por	Reenche a		
Cortada por	Corta a		
Apóiaselle	Apóiasse en		
Interpretación			
Redactor/a da ficha:	Data:	Fase:	Revisada:

REGISTRO DE MOSTRAS

		ACTUACIÓN	SECTOR	CATA	URs	UE(s)	Nº			
Registrado por							Data			
RECOLLIDA	Tipo de material _____									
Mostra dirixida a										
Datación	Carpoloxía	Palinoloxía	Ictiofauna	Malacoloxía	Fauna	Sedimentoloxía	Microfauna	Fosfatos	Antracoloxía	Outros
Forma de recollida	Aleatoria	Agrupada	Illada	Total	Nº Litros: _____					
Risco de achados intrusivos:	Alto:	Medio:	Baixo:							
Motivo do risco:										
Tipo de estrutura / UE										
Observacións e descrición da localización										

Rexistro gráfico	Sección	Plantas	Fotos
------------------	---------	---------	-------

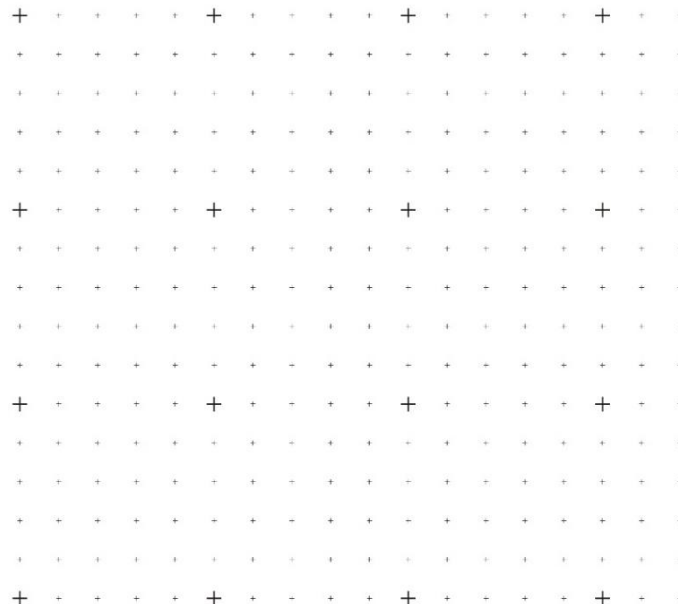
ESQUEMA DO PERFIL / PLANTA

Escala:	
UR(s):	

Coordenadas esquina inferior esquerda

X	
Y	

NORTE

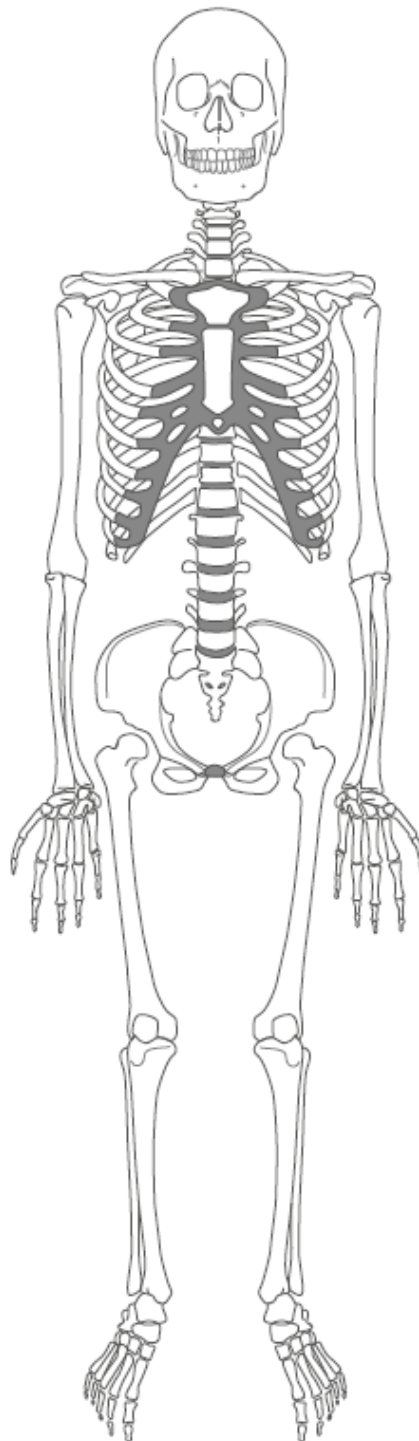

Botarase man, ademais do glosario de termo, dos esquemas anatómicos recollidos no Protocolo de Minnesota sobre a Investigación de Mortes Potencialmente Ilícitas (2016) coa finalidade de representar, de ser o caso, as características dos restos humanos que se identifiquen.

- **Esqueleto do corpo enteiro**

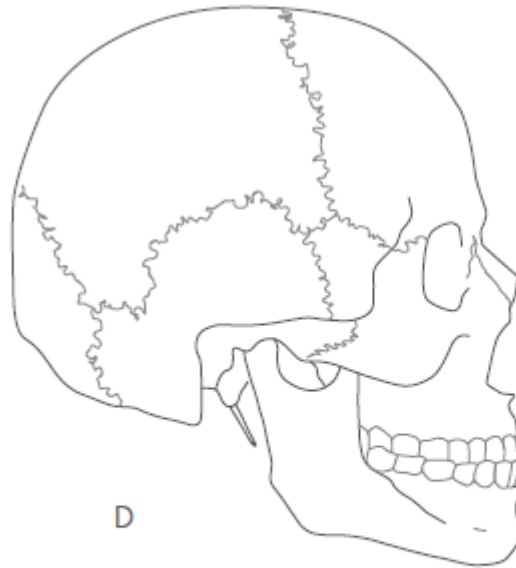

- **Cranio – vista anterior e posterior**

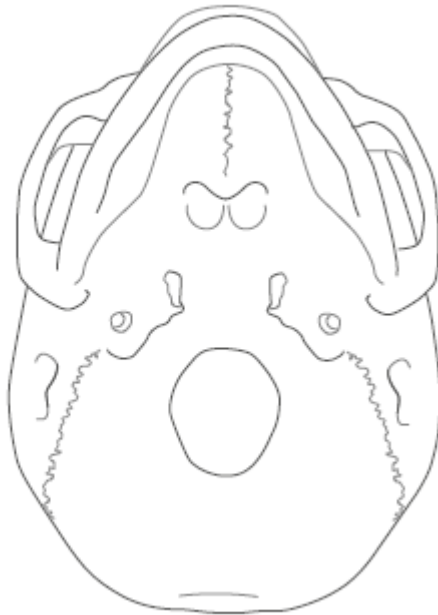

- **Cranio – vista lateral (esquerda – I – e direita – D –)**

- **Cranio – base e bóveda**

7.4. Material arqueolóxico

O material arqueolóxico atopado durante a intervención será vinculado á UE de localización e posteriormente lavado, siglado e inventariado, depositándose no museo que a Administración considere oportuno. A sigla proposta é: **FCVI22.UE/01** (Fosa Común Vilacoba Ano 2022.número de UE/ número de peza). Será realizada unha base de datos de materiais, en formato Excel, no que se incluirá a sigla de cada fragmento, o material no que está realizado e súa tipoloxía, ademais de outros datos que poidan resultar de interese para a súa mellor identificación e contextualización.

Os restos óseos ou obxectos de índole persoal identificados entregaránselle ás familiares das persoas enterradas na fosa, xa que este tipo de restos non poden ser considerados como bens do patrimonio arqueolóxico dado que este tipo de restos pertencen ao dominio público e a Lei 52/2007, de 26 de decembro, pola que se recoñecen e amplían os dereitos e se establecen medidas en favor os que padeceron persecución ou violencia durante a Guerra Civil e a Ditadura, o destino dos restos humanos é a súa recuperación polos descendentes directos das persoas asasinadas, a súa identificación e eventual traslado a outro lugar ou a inhumación no cemiterio correspondente ao termo municipal no que se atoparan.

8. Desenvolvemento da excavación arqueolóxica e resultados

As escavacións comezaron, en primeiro lugar, na zona sueste do cemiterio, preto do muro que delimita o seu terreo. A razón desta elección foi a información recollida polos historiadores a partir das fontes orais, que situaban nesta zona a posible fosa na que foi enterrado Manuel García Hermo.

Figura 7. Localización das sondaxes planteados. Ortofoto PNOA Máx. Actualidade.

8.1. Sector 100

Os labores arqueolóxicos da sondaxe 100 comezaron coa formulación da área de traballo que consistiu na apertura dunha sondaxe de 3 m (N-S) x 2,5 m (E-W). Como xa se comentou con anterioridade, a área exposta reduciuse dado que a área designada atopábase limitando co piar da igrexa ao norte, e cun antigo panteón ao sur.

Figura 8. Proceso de formulación da primeira sondaxe, sector 100.

Figura 9. Vista da sondaxe 1 exposto. Vista desde o E.

A intervención da sondaxe 100 comezou coa retirada da capa vexetal, UE 101, composta de céspede e diferentes tipos de gramíneas e por un depósito de sedimento marrón escuro disposto pola totalidade da sondaxe. Nesta unidade non se recuperou material arqueolóxico. Esta unidade presentaba unha potencia que oscila entre os 5 e 10 cm.

Figura 10. Detalle da retirada da cuberta vexetal (UE 101), á vista as unidades 102 e 103. Vista desde o E.

Figura 11. Detalle da retirada da cuberta vexetal (UE101), á vista as unidades 102 e 103. Vista desde o E.

Baixo este estrato rexistrouse un depósito de gravas de coloración amarela/gris (**UE 102**) que se desenvolvía en sentido E-O no límite sur da sondaxe. Cara ao norte da sondaxe documentouse un paquete de matriz terrosa de coloración marrón escuro que se atopaba moi pouco compactado, que se desenvolvía cara ao norte por toda a extensión da sondaxe (**UE 103**) (Fig. 9). Neste estrato documentáronse fragmentos de tella, qasí como seixos de pequeno tamaño. É probable que ou depósito esté relacionado con recheos realizados nos momentos de retirada das tumbas antigas e os niveis de uso do cemiterio.

No límite sur onde se documentou o depósito denominado UE 102 identificouse unha unidade de tipo corte (UE 104), que se corresponde cunha tumba recente que foi trasladada ao cemiterio novo durante a última década do pasado século. Para entender a relación estratigráfica desta sondaxe a **UE 102** interpretouse como o recheo do corte **UE 104**.

Figura 12. Detalle das UUEE (102 e 104 á dereita) e UE 103 á vista na metade esquerda na sondaxe. Vista desde o O.

En último lugar, documentouse a escasa potencia o nivel xeolóxico composto por xabre granítico de gran groso (**UE 105**) e sobre este un pequeno depósito de terra de coloración amarela / laranxa de moi pouca entidade (**UE 106**). Dando así por finalizada a intervención arqueolóxica do sector 100.

Figura 13. Á vista o nivel xeolóxico (UE 105). No límite S (UUÉE 102 e 104). Vista desde o S.

8.2. Sector 200

Os labores de escavación do sector 200 comezaron coa formulación da área de traballo que consistiu na apertura dunha sondaxe de 3 m (NE-SW) x 3 m (NW-SE). A localización desta sondaxe se viu lixeiramente afectada debido a que o plan orixinal atopábase sobre unha sepultura en uso que non estaba sinalizada cun ronsel ou panteón. Esta sondaxe se viu sometido a unha ampliación de 3 m de longo en dirección NE e 2 m de ancho en dirección SE ata a tapia que pecha o cemiterio, de igual forma ampliouse en dirección S 1 m.

Figura 14. Vista da sondaxe 2 exposto. Vista desde o S.

Figura 15. Vista da ampliación da sondaxe 2. Vista desde o W.

Estes traballos comezaron coa retirada do nivel superficial **UE 201** que se corresponde coa superficie vexetal composta a base de céspede e diversas clases de gramíneas, similar á **UE 101**.

Figura 16. Detalle do inicio da UE 202 tras a retirada da cuberta vexetal (UE 201).

Baixo a capa vexetal atópase un depósito heteroxéneo (**UE 202**) de matriz terrosa e de coloración marrón claro, que se estende pola totalidade da sondaxe. Este estrato presenta unha compactación baixa e é de gran fino, con inclusión de pedras de seixo e granito, así como achegas de materiais construtivos contemporáneos (tellas), ferros e vidros.

No límite NO da sondaxe, aparece un estrato de coloración marrón escura que presenta unha morfoloxía rectangular oblonga con esquinas redondeadas (**UE 203**), a cal presenta unha maior cantidade de tellas. Esta unidade desenvólvese en sentido N-S por toda a extensión da sondaxe e presenta un ancho que non supera o metro. Para a

compreñsion desta unidade dentro da estratigrafía interpretoúse este estrato como un posible recheo realizado durante algunha das reformas acometidas no cemiterio.

Figura 17. Detalle da UE 203 (senalada) e inicio da fosa N.º 1 (UUEE 206 e 207 á dereita). Vista dende o S.

Figura 18. Detalle da UE 203. Vista dende o E.

Unha vez documentado e retirado o estrato denominado **UE 203**, identificouse unha nova unidade composta dunha matriz arenosa que presenta inclusións de manchas orgánicas e pedras de moi pequeno tamaño (entre 2 e 10 cm). Este estrato precede ao nivel xeolóxico (**UE 205**) que está composto por granito meteorizado moi compactado. Nesta unidade non se documentaron materiais arqueolóxicos.

Figura 19. Detalle do substrato xeolóxico na metade Ou da sondaxe. Vista desde o E.

Na zona E da sondaxe documentouse o recheo (**UE 206**) e o corte (**UE 207**) dunha estrutura de tipo fosa que achaba cortado polo perfil. Este depósito presentaba unha matriz arenosa cunha coloración marrón clara / amarela de granulometría media e unha compactación relativamente baixa. De entre os materiais que se recuperaron nesta unidade hai fragmentos de ferro, plásticos, materiais construtivos e cerámicos. No momento de perfilar e delimitar os límites da fosa, procedeuse a realizar as ampliacións da sondaxe para poder levar a cabo unha escavación en área.

Figura 20. Detalle do inicio da UE 206. Vista desde o E.

Esta ampliación cara á zona E -cara á tapia do cemiterio- realizouse coa finalidade de poder realizar a escavación en planta da fosa N. ° X. En primeiro lugar, delimitáronse os límites da ampliación, posteriormente realizouse un decapado da cuberta vexetal (**201**). A continuación, retirouse a unidade estratigráfica denominada **UE 202** e delimitouse en planta a fosa **UE 207** e a súa recheo **UE 206** (Figs. 19 y 20). Aínda que falemos dunha ampliación do sector 200, para simplificar e unificar as relacións estratigráficas, decidimos denominar a ampliación E e a ampliación N como sector 200 e por conseguinte, continuar coa numeración da UU.EE.

Figura 21. Detalle do decapado vexetal da ampliación cara ao E da sondaxe 2. Vista dende o S.

Figura 22. Detalle da retirada da UE 202 na ampliación E da sondaxe 2. Vista dende o N.

Unha vez retirada a **UE 202** da zona da ampliación púidose delimitar de maneira completa o contorno da fosa N. ° 1 e perfilouse e delimitou o contorno dunha segunda fosa (N. ° 2) composta por un recheo de cor amarela, de granulometría e compactación medias (**UE 209**) e unha estrutura de tipo interfaces (**UE 210**) que presentaba unha morfloxía ovalada oblonga e unha orientación SW-NE nos seus lados máis longos. Esta fosa localizábase dacabalo entre a ampliación realizada e parte dunha zona que non se escavou debido que se atopaba nas proximidades dunha sepultura que continuaba en uso. Do mesmo xeito ca os anteriores, as **UU.EE. 207 e 210** están cortando a **UE 205**, configurando o espazo dunha tumba que pode corresponderse coas dos individuos que se están buscando.

Unha vez delimitada a fosa N. ° 2, documentouse unha unidade estratigráfica de tipo estrutura (**UE 208**) composta por unha fileira de cinco pedras, dispostas transversalmente e actuando como estrutura divisoria das fosas n. ° 1 e 2. Esta unidade presenta unhas medidas aproximadas de 80 cm x 30 cm.

Figura 23. Detalle da delimitación de fosas composta a base de pedras (UE 208). Vista dende o W.

Tras a delimitación pertinente nas fosas localizadas, comezouse a retirar o depósito **UE 206** que enchía a fosa N. ° 1. Neste recheo identificáronse materiais arqueolóxicos de cronoloxía contemporánea como: ladrillos, cravos e pequenas pezas de férricas, etc. Este recheo alcanzou unha cota de aproximadamente 80/90 cm de potencia ata o momento no que apareceron os restos humanos.

Figura 24. Proceso de escavación das fosas N. ° 1 e 2. Vista desde o N.

Tras a súa escavación, foron achados uns restos humanos en moi mal estado de conservación, así como pequenos fragmentos de cadaleito moi descompostos. O antropólogo físico, tras examinar os restos, determinou que poderían ser compatibles cos de Manuel García Hermo, polo que se procedeu ao levantamento do cadáver.

Figura 25. Proceso de escavación das fosas N.º 1 e 2. Vista desde o N.

Figura 26. Proceso de escavación das fosas N.º 1 e 2. Vista desde o W.

Figura 27. Detalle do cráneo do individuo da Fosa. N.º 1. Vista desde o N.

Figura 28. Detalle do individuo e indumentaria da fosa N.º 1. Vista desde o N.

Figura 29. Detalle do individuo e indumentaria da fosa N.º 1. Vista desde o W.

Figura 30. Proceso de escavación do individuo da fosa. N.º 1.

A ampliación realizada no sector 200 en dirección norte, do mesmo xeito que no caso anterior, denominouse e numeraron as UU.EE. de maneira correlativa. Tras a retirada da capa vexetal (**UE 201**) e un depósito orgánico (**UE 202**). Atopámonos cun depósito limoso de cor marrón escura, bastante húmido, de compactación media/baixa. Esténdese por toda a fronte E dá sondaxe e dá ampliación, dende ou muro ata uns 75-80 cara ao W-NW, tendo como límite aproximadamente as fosas N. ° 1 e 2.

Figura 31. Á vista depósito limoso na ampliación N da sondaxe 2 (UE 211).

Tras a retirada da **UE 211** identificamos un estrato de matriz areosa que se corresponde co recheo (**UE 212**) dá fosa N. ° 3 (**UE 213**). Presenta unha cor marrón clara/amarelada de granulometría fina e compactación Baixa. Hai presenza de materiais metálicos contemporáneos como chapas e cravos, ademáis de vidros e plásticos. Escavouse parcialmente para a súa delimitación. Esta unidade presenta unhas medidas de 1,10 x 0,40 x 0,35 m, presenta unha morfoloxía rectangular ovalada que se desenvolve longitudinalmente en dirección

N-S. Decidiuse non escavar a estrutura debido a que se corresponde cunha inhumación dunha persoa nova e por tanto non se corresponde cos indicios da persoa que buscamos.

Figura 32. Detalle da fosa N.º 3. Vista desde o W.

Figura 33. Detalle da fosa N.º 3 parcialmente escavada. Vista desde o S.

8.3. Sector 300

O sector 300 é un espazo definido polas sondaxes 100 e 200, realizouse de maneira alongada 6 m (NE-SW) e cun metro de ancho (SE-NW), coa finalidade de identificar posibles estruturas negativas que se correspondesen cos indicios da fosa que tratamos de localizar. Esta sondaxe en planta posúe unha morfoloxía trapezoidal de lados desiguais, con todo, realizouse desta maneira xa que debiamos de deixar unha marxe con respecto á sepultura que seguía en uso.

As labores de excavación comezan coa retirada da cuberta vexetal **UE 301**, composta de céspede e diferentes tipos de gramíneas, que presenta as mesmas características as **UU.EE. 101 e 201** dos sectores precedentes.

Figura 34. Sector 300, detalle da retirada da UE 301. Vista desde o SW.

Tras a retirada do nivel superficial (**UE 301**) documentouse un depósito orgánico (**UE 302**) con bastante humidade, de cor marrón

escura / negro con inclusión de pedras de pequeno e mediano tamaño (5-25 cm). Este estrato esténdese por toda a totalidade da superficie da sondaxe. Na zona N adquire máis potencia que na zona S. Documentouse a presenza de materiais construtivos contemporáneos, plásticos, cerámicas, etc.

Figura 35. Detalle del proceso de excavación de la UE 302. Vista desde el SW.

Tras retirar la unidad **302** se identificó un estrato de matriz limosa (**UE 303**) de gran fino e coloración marrón escura case negro. Posúe unha compactación media e aparecen inclusións de restos orgánicos (pequenos carbóns). Localízase unicamente na esquina NE da sondaxe. Non hai inclusión de pedras pero se de materiais construtivos contemporáneos. A súa potencia é inferior aos 7 cm.

Figura 36- Detalle da UE 303 no extremo N-NE da sondaxe 300. Vista desde o E.

Figura 37. Detalle da excavación da UE 303 no extremo N-NE da sondaxe 300. Vista desde o W.

En último lugar, tras retirar o depósito 303, perfilouse en planta un depósito de recheo de terra semihúmica de compactació media (**UE 304**) e gran fino. Este estrato presentaba unha coloración marrón escura e tornábase máis clara a medida que se achega ao substrato xeolóxico. En contacto coa superficie do xeolóxico (**UE 305**) presenta inclusións da disgregación do mesmo (o que provoca que teña unha cor alaranxada).

Figura 38. Detalle da UE 304. Vista desde o E.

El sondeo 300 se dio por finalizado debido a que no se identificaron indicios de fosas de inhumación y el sustrato geológico (**UE 305**) afloraba a menor altitud de la prevista.

Figura 39. A vista o nivel xeolóxico UE 305. Vista desde o E.

Figura 40. Estado final da sondaxe 300. Vista desde o S-SW.

8.4. Sector 400

O último das sondaxes que se realizou nesta intervención situábase ao redor das escaleiras de acceso localizadas no espazo SW do recinto eclesiástico. Esta sondaxe presentaba unhas medidas de 2 m (E-W) e 1,5 m (N-S). Decidiuse realizalo con estas medidas para non afectar as sepulturas existentes nas inmediacións.

Os labores de escavación comezaron coa retirada mediante medios manuais da cuberta vexetal **UE 401**, composta por céspede e diferentes tipos de gramíneas, que presenta as mesmas características que as **UU.EE. 101, 201 e 301**.

Figura 41. Detalle da sondaxe 400 exposto. Vista desde o N.

Figura 42. Detalle da sondaxe 400 tras la retirada da UE 401. Vista desde o N.

Baixo este estrato rexistrouse un depósito de matriz terrosa (**UE 402**) que se corresponde cun depósito orgánico semihúmico de granulometría fina, con compactación media, cor marrón escura e alguna inclusión puntual de pedras de pequeno tamaño que se desenvolvía en toda a superficie da sondaxe. Neste estrato documentáronse fragmentos de tella, qasí como seixos de pequeno tamaño. É probable que ou depósito esté relacionado con recheos realizados nos momentos de retirada das tumbas antigas e os niveis de uso do cemiterio.

Tras la retirada de esta unidad se documentó un pequeno recheo de terra (**UE 403**) de coloración marrón con granulometría fina e de compactación media. Correspóndese cun depósito semihúmico con numerosas inclusión de materiais contemporáneos (vidros, plásticos, tellas e metal). Este estrato esténdese pola fronte E da sondaxe por 115 cm (E-W) y 105 cm (N-S).

Figura 43. Detalle da UE 403. Vista desde o E.

Na esquina SW da sondaxe, documentouse un recheo (**UE 404**) cunha coloración amarela, cunha morfoloxía moi pedregosa e nalgúns puntos moi semellante ao granito disgregado ou meteorizado. Esta unidade presentaba unha compactación media e estendíase ao redor de 68 cm no eixo transversal (E-W) e 34 cm (N-S). Correspóndese co recheo da fosa N.º 4 (**UE 405**), a cal ten unha forma ovalada, pero ao non definirse en planta polos límites da sondaxe, non sabemos a súa extensión e forma xeral.

Figura 44. Detalle das UU.EE. 404 e 405. Vista desde o N.

En último lugar e da mesma maneira que nas sondaxes anteriores, o substrato xeolóxico (**UE 406**) aflora a moi pouca distancia da cuberta vexetal. Nese caso é granito e xabre de coloración amarela. Ao non identificarse indicios de fosas que puidesen corresponderse coas dos individuos que buscamos, deuse por finalizada a escavación neste sector.

Figura 45. Estado final da escavación do sector 400. Vista desde o N.

Figura 46. Estado final da escavación do sector 400. Vista desde o W.

Unha vez finalizada a intervención arqueolóxica, as sondaxes foron cubertos coa terra que se extraeu durante os labores de escavación, sen outro ánimo que o restablecemento da situación orixinal no cemiterio, para iso, unha vez enchidos as sondaxes, restituíuse na medida do posible co tapiz vexetal que cubría en orixe as zonas. Desta maneira o impacto ecolóxico e visual é case imperceptible, sobre todo en época estival na que a vexetación volve crecer rapidamente.

Figura 47. Detalle do tapado e restitución das sondaxes.

Figura 48. Detalle do tapado e restitución das sondaxes.

Figura 49. Detalle do tapado e restitución das sondaxes.

9. Interpretación estratigráfica

Sector 100

A secuencia estratigráfica desta sondaxe non presenta unha acusada complexidade, con todo, en adición non achega resultados positivos conforme aos obxectivos deste proxecto. Nas seguintes liñas descríbese a secuencia estratigráfica en sentido xeneral inverso ao proceso de escavación, isto é, das unidades máis antigas ás máis recentes.

Na zona S da sondaxe e escavado sobre o nivel xeolóxico, identifícase unha interficies (**UE 104**) e o seu correspondente recheo (**UE 102**) que formarían parte dunha sepultura que foi trasladada a finais da década dos anos 90 do século pasado. En todo a área restante da sondaxe, sobre o xeolóxico identificamos unha unidade de moi pouca entidade (**UE 106**) que podería considerarse como a transición ao nivel xeolóxico e, sobre esta, unha superficie orgánica que puido ser o recheo orixinal do cemiterio durante o século pasado. En último lugar, atopamos a **UE 101**, que se corresponde coa cuberta vexetal de céspede.

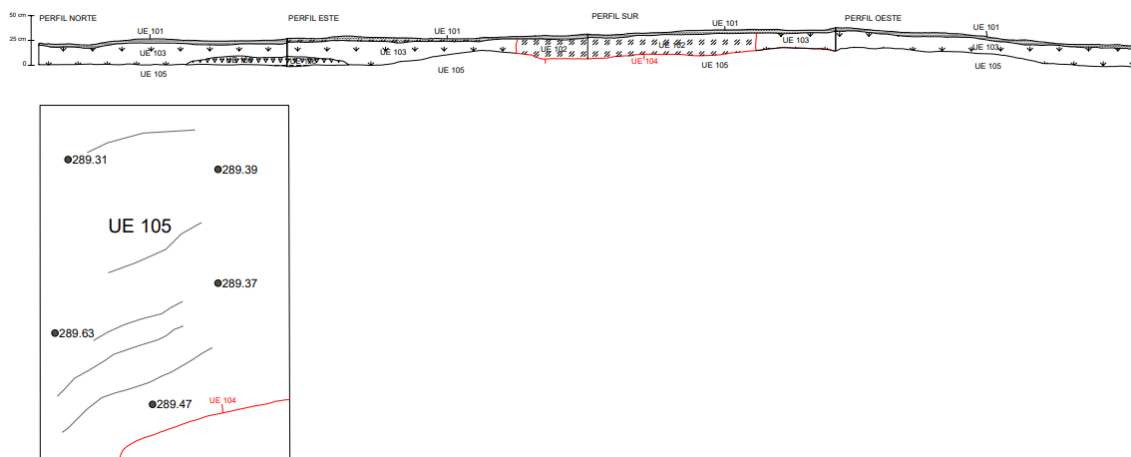

Figura 50. Planta e perfís do sector 100.

Matriz de Harris del Sector 100

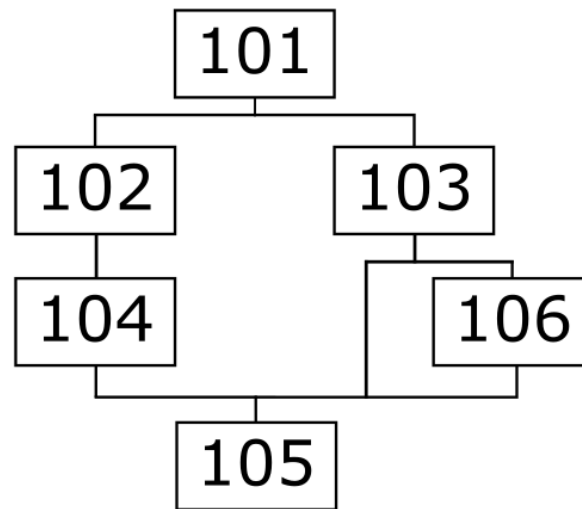

Figura 51. Matriz de Harris del sector 100.

Sector 200

Neste apartado desagregaremos, de igual forma que no anterior, a secuencia estratigráfica do sector 200 e as súas ampliacións cara ao E e cara ao norte. É a sondaxe con máis relacións estratigráficas, con todo, non presenta moita complexidade na súa interpretación de conxunto.

Sobre o nivel xeolóxico **UE 205**, aséntase un pequeno depósito de pouca entidade (**UE 204**) que é uniforme en toda a sondaxe e que precede ao nivel xeolóxico, interpretouse como o propio xeolóxico disgregado con pequenas tinguiduras de materia orgánica.

A continuación, atópanse 3 interfaces escavadas sobre o nivel xeolóxico, que se corresponden con unidades de tipo corte realizadas para as inhumacións no cemiterio. En primeiro lugar, atópase a fosa N. ° 1 (**UE 207**) co seu correspondente recheo (**UE 206**), onde se realizou a única inhumación da intervención. En segundo lugar, documentouse a fosa N. ° 2 (**UE 210**) co correspondente recheo (**UE 209**), a cal queda diferenciada da anterior por unha estrutura composta dunha fiada de pedras (**UE 208**). En último lugar, atopamos na zona N da ampliación a fosa N. ° 3 (**UE 213**) co recheo correspondente (**UE 212**), a cal non se

escavou dadas as características morfolóxicas que tiña, xa que non se correspondía con ningún dos individuos que buscaban exhumar nos obxectivos do presente proxecto.

Sobre estes niveis documentouse na zona E da sondaxe, unha unidade de coloración máis escura (**UE 203**) que pode corresponderse cunha remoción de materiais e de substrato que se empregaba para os enterramentos, xa que a potencia do xeolóxico era mínima, e por tanto, como nos comentaron os propios veciños, tiñan que achegar terra externa cando se realizaba algún enterramento. Para finalizar, documentouse un nivel orgánico (**UE 202**) e sobre este a cobertura vexetal (**UE 201**) que se corresponde co nivel actual de uso do cemiterio.

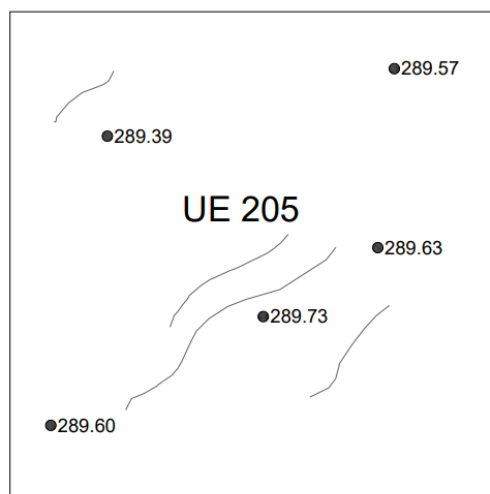

Figura 52. Planta e perfís do sector 200.

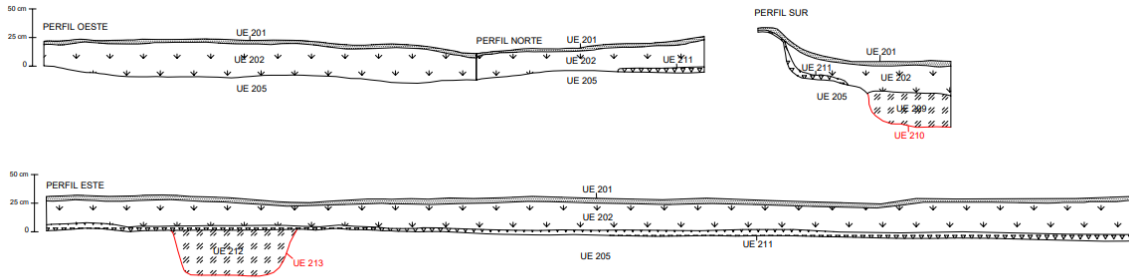

Figura 53. Planta e perfís do sector 200 (ampliacións).

Matriz de Harris del Sector 200

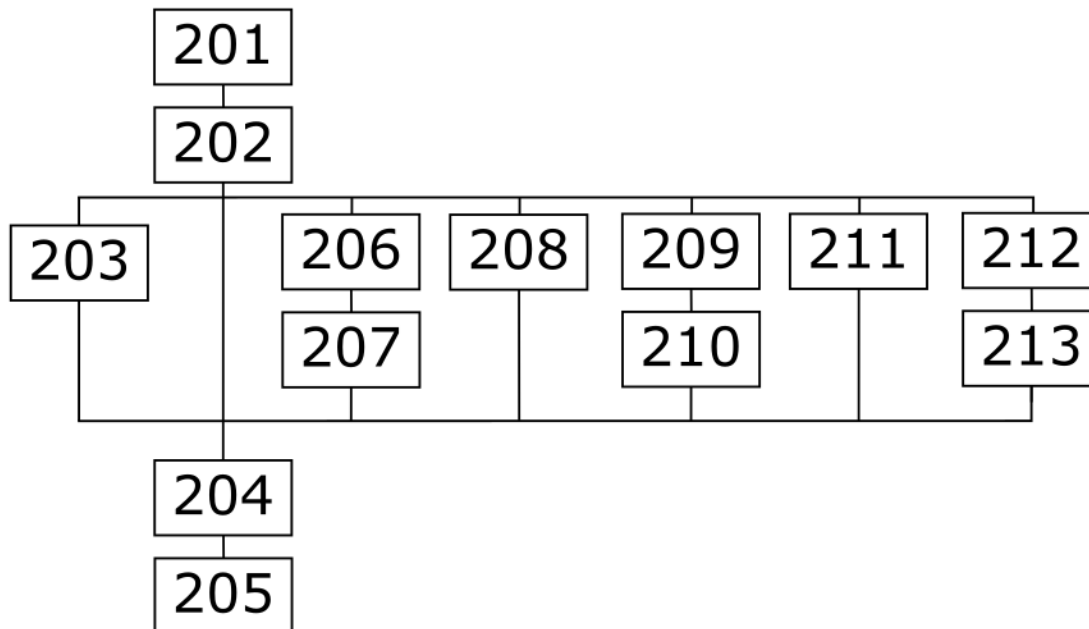

Figura 54. Matriz de Harris del sector 200.

Sector 300

A interpretación estratigráfica do sector 300 é moi similar ás dos sectores 100 e 400, xa que resultaron sondaxes negativas e, por tanto, a complexidade estratigráfica non é moi acusada.

Sobre o nivel xeolóxico (**UE 305**) identifícase parte dunha Interfacie (**UE 307**) co seu correspondente recheo (**UE 306**), o cal se corresponde coa fosa N.º 2, identificada na anterior sondaxe (Poderíanse equipar UE

307 = UE 207 e UE 306 = UE 206). Esta unidade apenas sobresaía uns centímetros do perfil E, e cortaba ao nivel xeolóxico. Sobre estas unidades, identificouse unha pequena bolsada de coloración escura, que se podería corresponder cunha pequena achega de material posterior, depositado no momento en que a caixa do cadaleito rompe e se reblandece o terreo.

En adición, sobre o nivel xeolóxico documentouse unha unidade de pouca entidade (**UE 304**), que se pode corresponder coa transición do nivel orgánico (**UE 302**) ao nivel xeolóxico, é dicir, ese pequeno depósito de materiais disgregados que están tiznados de material orgánico. O nivel **UE 302**, corresponderíase co nivel de uso do cemiterio durante a segunda metade do século XX. En último lugar, atópase a unidade de tránsito actual que se corresponde coa cuberta vexetal (**UE 301**).

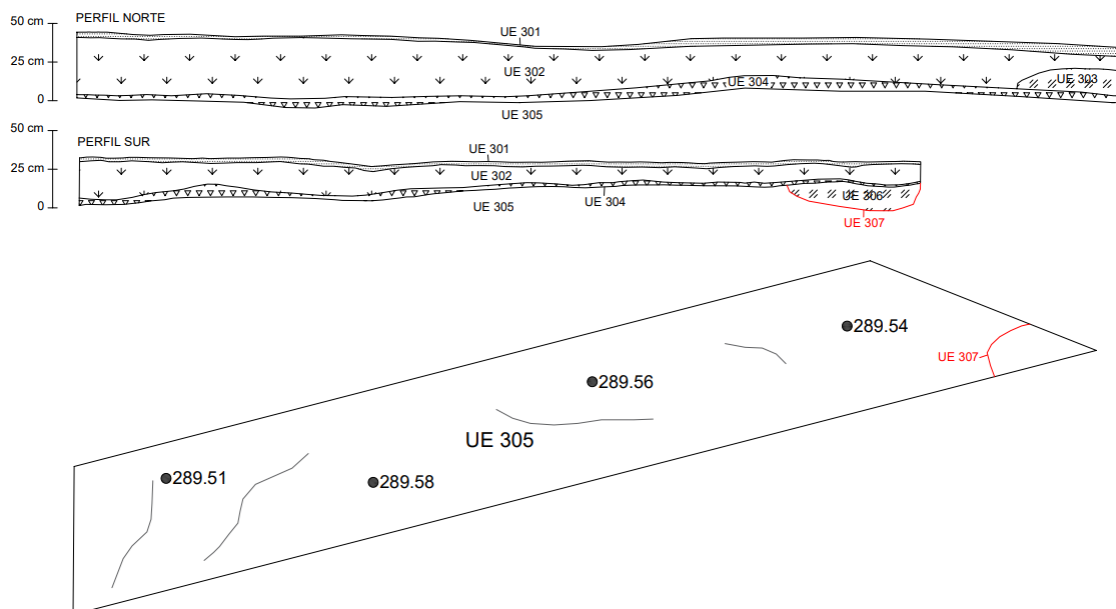

Figura 55. Planta e perfís do sector 300.

Matriz de Harris del Sector 300

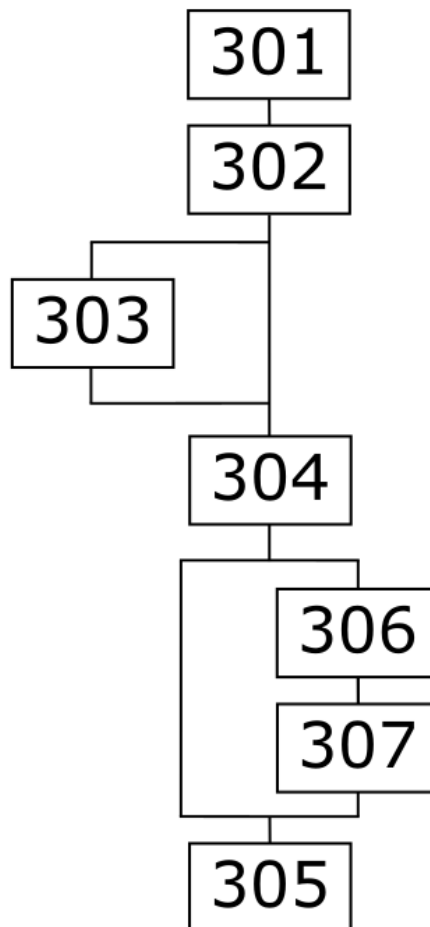

Figura 56. Matriz de Harris del sector 300.

Sector 400

O último das sondaxes realizadas resultou negativo con respecto aos obxectivos expostos para este proxecto. Resultou ser a sondaxe de menores dimensións realizados e tivo que axustarse ás limitacións do espazo dispoñible para non afectar a outras sepulturas.

Sobre o nivel xeolóxico (**UE 406**) documentouse na esquina SW da sondaxe, os indicios dunha pequena fosa (**UE 405**) e o seu recheo (**UE 404**) cun dos extremos ovalados, con todo, non coñecemos a morfoloxía completa da fosa, xa que os seus límites estendíanse fóra do espazo de escavación. Sobre este nivel documentouse un pequeno depósito ou bolsada **UE 403**, o cal interpretamos como un posible depósito de

materiais terreros durante a realización dalgunha inhumación. Por último, atopamos o nivel orgánico, que é similar en todas as sondaxes **UE 402** (equivalente a **UE 102**, **UE 202** e **UE 302**), e sobre leste a cuberta vexetal (**UE 401**).

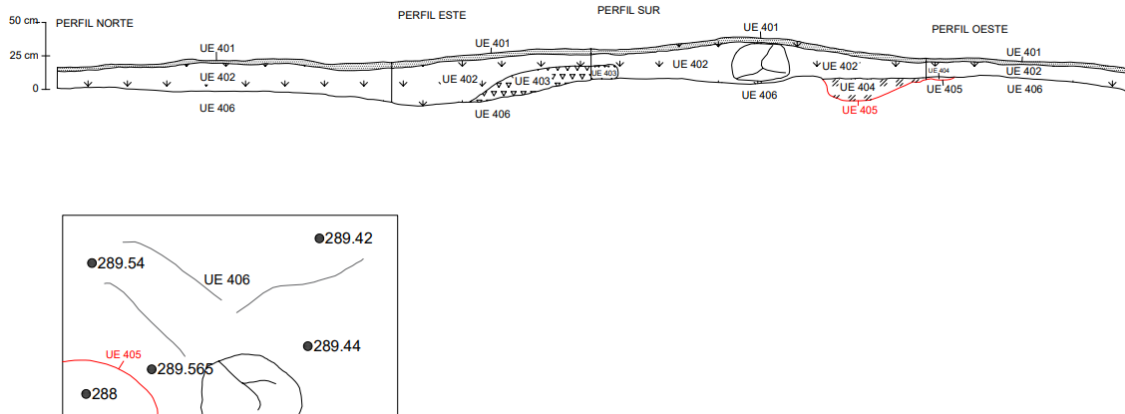

Figura 57. Planta e perfís do sector 400.

Matriz de Harris del Sector 400

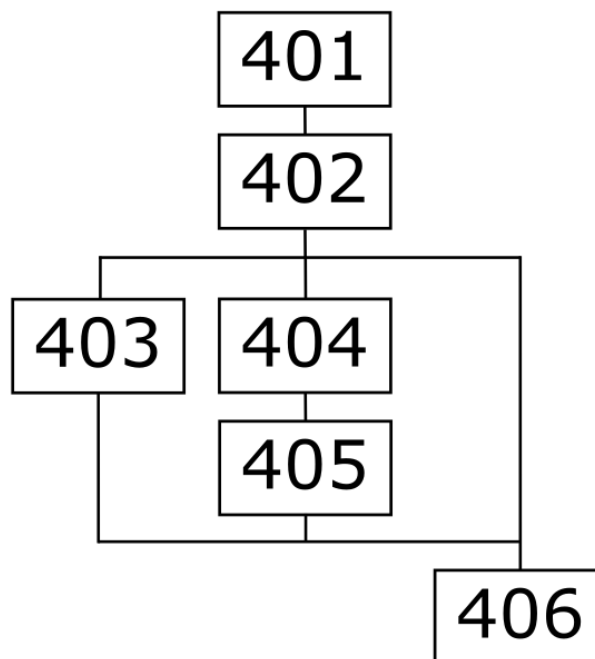

Figura 58. Matriz de Harris del sector 400.

10. Estudio de materiales

A intervención arqueológica achega un total de 24 objetos invenariados (42 fragmentos) de pezas de material moble das cales: 15 correspóndese con metais, 11 fragmentos textiles, outros 3 de vidro, 10 pezas de cerámica e 2 de material latericio.

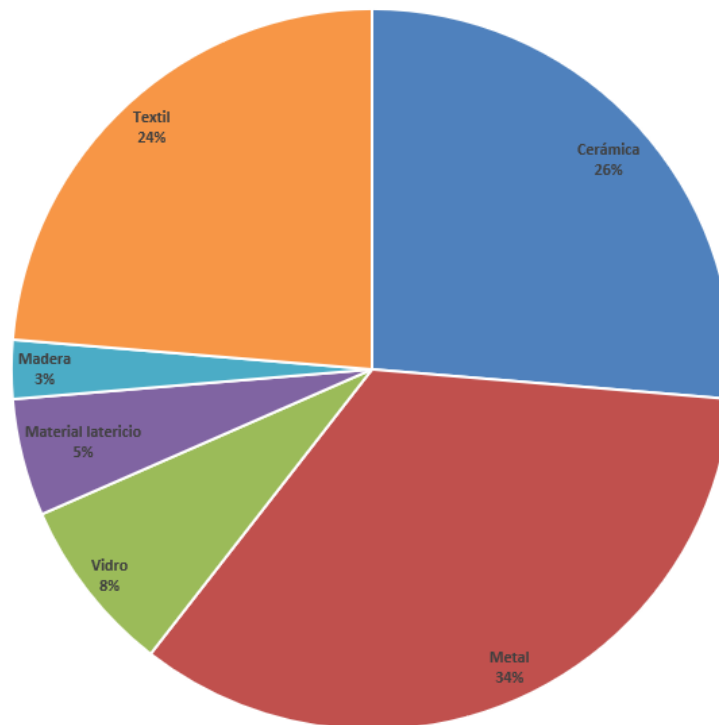

Figura 59. Distribución de las categorías generales del inventario de materiales.

Material cerámico

Con respecto aos materiais cerámicos recuperados durante a intervención arqueológica correspóndense co segundo grupo maioritario (26 %). En canto ás súas características formais, a gran maioría dos fragmentos correspóndense con cerámicas comúns vidriadas e louzas. En adición, identificáronse varios fragmentos de cerámicas comúns de cocción oxidante de presunta cronoloxía contemporánea.

Figura 60. Detalle dos materiais cerâmicos da UE 302.

Figura 61. Detalle dos materiais cerâmicos da UE 103.

Material metálico

A continuación, ou primeiro material máis abundante recuperado na intervención son vos metais (34%). Ou soporte máis empregado é ou ferro achegando unha gran cantidade de cravos derivado do uso de cadaleitos non cemiterio. Así mesmo, rexístranse pezas como chapas e fragmentos de metal en mal estado de conservación pola gran cantidade de óxido adherido as pezas.

É de apuntar a aparición dunha moeda na UE 202 de 10 céntimos de peseta cuxa data de emisión e circulación é do ano 1959.

Figura 62. Detalle da moeda de 10 céntimos de peseta de 1959.

Materiais vítreos

Non que ao material vítreo refírese ocupa o 8 % cunha representación de 3 obxectos, que principalmente son fragmentos indeterminados e un fragmento dunha botella de pequeno tamaño destinada posiblemente ao uso medicinal.

Material Téxtil

De seguido, recuperáanse restos de materiais orgánicos asociados ao interior dun enterramento tales como unha sola de zapato en medio estado de conservación realizada a base de caucho. Polas súas medidas trátase dun calzado de talla 40/42 pertencente, probablemente, a un individuo masculino de talla grande.

Figura 63. Detalle anverso sola de zapato.

Figura 64. Detalle reverso sola de zapato.

Material orgánico

No sector 400 recuperáronse os restos dun posible marco de fotografías de madeira. O estado de conservación da peza é realmente deficiente, e a súa cronoloxía podería corresponderse coa metade do século XX.

Figura 65. Detalle aveños persoais do individuo da fosa N.º 1.

Figura 66. Detalle dos materiais UE 206.

tempos
arqueólogos

▷ CIF: B70608948
✉ info@tempos.es
🌐 www.tempos.es
📍 @TemposArqueologos
☎ 677 164 635 / 650 337 454

11. Conclusiones

O presente informe-memoria achega os resultados das labores de excavación arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha fosa común con vítimas da represión da Guerra Civil e Ditadura no cemiterio de Vilacoba (Lousame, A Coruña) coa intención de acadar os seguintes obxetivos: escavar e identificar de xeito individualizado os restos achados, documentar e analizar en campo cada resto identificado; exhumar e extraer individualmente cada individuo represariado, realizar una análise en laboratorio dos datos primarios obtidos en campo, relacionar aqueles datos aportados tanto polas fontes bibliográficas coma documentais e orais durante o proceso de excavación e finalmente adoptar as medidas de conservación e protección necesarias para a preservación dos restos óseos para realizar análíticas de ADN.

Para acadar estes obxetivos execútase a intervención arqueolóxica de 4 sectores diferentes, en contraposición os primeiros sondaxes propostas no proxecto de intervención inicial no recinto de cemiterio, aproveitando aquelas zonas donde no se encontraban enterramientos recentes y gracias a los testimonios orales que permitieron reformular o espazo da intervención.

Tras exponer os datos obtidos en campo e establecida a secuencia crono-estratigráfica é posible salientar varias cuestión.

Dunha banda, grazas a intervención foi posible comprobar a existencia de un enterramiento que podría ser coincidente con la cronología objetivo.

O resultado negativo na primeira área, sector 100, fixo necesaria a apertura de novos espazos para acadar os obxetivos.

Deste xeito, procédese a intervención do sector 200 y sus correspondientes ampliaciones, onde se recuperaron e exhumaron los restos de un individuo adulto, de sexo masculino y mediana edad, que

podría ser coincidente con una de las personas que se buscaban en los objetivos del proyecto.

Así, a continuación, procedeuise coa escavación dous sectores 300 e 400, que ambos foron negativos e non se identificaron indicios de fosas de inhumación.

A pouca potencia que presenta o substrato antes da aparición do nivel xeolóxico imposibilita en gran medida os enterramentos na zona sur do camposanto, mostra diso son os exemplos das tumbas identificadas, as cales están escavadas sobre o substrato xeolóxico.

Non que aos materiais refírese, recupérase unha cantidade significativa de material nos niveis de uso actual do cemiterio, salientando a cerámica e ou metal como soporte máis empregado.

Ao tempo, en niveis de recheo dos enterramentos documéntanse elementos asociados aos cadaleitos como materiais desechables de plástico, o que nos indica unha cronoloxía contemporánea.

En conclusión, como se mencionaba con anterioridade, de xeito preliminar e a nivel arqueolóxico non é posible establecer a pertenza dous restos humanos (en posición primaria) á vítima dá represión e a Guerra Civil quedando a espera por tanto dá análise osteolóxico. Sen embargo, vos resultados dá intervención ratifican ou reemprego do espazo non lado sur do cemiterio de xeito ininterrompido, dificultando a recuperación dous restos humanos obxecto desta intervención.

Como síntese evolutiva do espazo comprobamos como a área de traballo durante a Idade Moderna é posiblemente o inicio de uso do espazo como lugar de enterramento. Durante ou século XX ou cemiterio sería pechado cunha tapia de mampuestos de granito dispostos a óso. Segundo os testemuños orais, a principios de s. XX a zona exterior do espazo corresponderíase con áreas de cultivo (hortos) de pequeno tamaño.

Na última década do s. XX constrúese un novo cemiterio no concello e exhúmanse varios enterramentos para trasladar os restos ao novo enclave, mentres que noutros casos unicamente trasládanse os panteóns e as sepulturas, tal e como documentamos no sector 100.

12. Documentación anexa

12.1. Documentación de Tempos Arqueólogos S.L.

- Prevención e riscos laboráis

CERTIFICADOS

En A Coruña, a 24 de febreiro de 2021

TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS SL con CIF: B36926640 con acreditación definitiva según resolución de 25 de abril de 2003 y nº de expediente AS840A2003/21-O de la Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais da Xunta de Galicia, con domicilio social en c/ Pasteur 30,1º 15008 - A Coruña.

CERTIFICA:

Que la empresa **TEMPOS ARQUEÓLOGOS SL** CIF nº: **B70608948** con domicilio social en **ARQUITECTO DOMINGO A. DE ANDRADE 15704** Santiago de Compostela (Coruña, A), tiene concertado el servicio de prevención de riesgos laborales con **TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS SL** entidad especializad ajena a la empresa según se articula en el artículo 30.1 de la Ley 31/1995 de Prevención de Riesgos Laborales y en el artículo 10 del Real Decreto 39/1997 Reglamento de los Servicios de Prevención

Dicho concierto ha sido renovado para las siguientes especialidades:

- SEGURIDAD EN EL TRABAJO.
- HIGIENE INDUSTRIAL.
- ERGONOMÍA / PSICOSOCIOLOGÍA APLICADA.

Con fecha **23-01-2021** y con duración hasta el **22-01-2022**

- MEDICINA DEL TRABAJO.

Con fecha **23-01-2021** y con duración hasta el **22-01-2022**

Encontrándose al corriente de todos los pagos derivados de este contrato hasta el 22-01-2022.

Fernando Fernández Dobao
Director General
TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS SL
DNI: 76573346j a fecha 24 de febreiro de 2021

Ibermutua gallega

Mutua Colaboradora con la Seguridad Social nº 274

D. CARLOS JAVIER SANTOS GARCÍA, DIRECTOR GENERAL DE **IBERMUTUA**,
MUTUA COLABORADORA CON LA SEGURIDAD SOCIAL Nº 274

CERTIFICA:

Que la empresa abajo indicada, tiene concertado el riesgo de accidentes de trabajo y enfermedades profesionales y la prestación de Incapacidad Temporal derivada de Contingencias Comunes con esta mutua, en base a los datos que se indican a continuación.

Razón social	TEMPOS ARQUEOLOGOS SL
N.I.F.	B70608948

La vigencia del Documento de Asociación es de un año, prorrogable tácitamente por anualidades sucesivas, en tanto la empresa no manifieste su voluntad en contrario, de acuerdo con lo previsto por el artículo 83.1.a del Texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social, aprobado por el Real Decreto Legislativo 8/2015, de 30 de octubre.

A petición de la empresa, para que surta los efectos oportunos donde corresponda, se expide el presente certificado en Madrid, a 10 de septiembre de 2021.

Carlos Javier Santos Garcia
DIRECTOR GENERAL

- Registro de empresas acreditadas

REGISTRO DE EMPRESAS ACREDITADAS SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓN (Ley 32/2006, de 18 de octubre)		
CERTIFICADO DE INSCRIPCIÓN		
DATOS DE LA SOLICITUD		
Nombre y apellidos MARIO CESAR VILA	Nº Identificador NIF 33300568H	Fecha de la solicitud 13/02/2020
En representación de (si procede):		
Nombre o razón social	Nº Identificador	
LA AUTORIDAD LABORAL DE GALICIA		
CERTIFICA:		
Que, según los datos obrantes en el Registro de Empresas Acreditadas, la empresa cuyos datos se indican a continuación figura inscrita en el Registro de GALICIA desde el 13/02/2020		
Nombre o razón social TEMPOS ARQUEOLOGOS SL	Nº Inscripción REA 11/15/0026323	
Domicilio ARQUITECTO DOMINGO A DE ANDRADE 12 bajo		
Localidad SANTIAGO DE COMPOSTELA	Provincia A CORUÑA	País ESPAÑA
Nº Identificador CIF B70608948	Código de Cotización Principal 1512300392	CNAE 74 - Otras actividades profesionales, científicas y técnicas
De acuerdo con el artículo 6 del Real Decreto 1109/2007, de 24 de agosto, por el que se desarrolla la Ley 32/2006, de 18 de octubre, reguladora de la subcontratación en el Sector de la Construcción:		
<ul style="list-style-type: none"> - La inscripción en el Registro es única, tiene validez en todo el territorio nacional y permite a las empresas incluidas en el mismo intervenir en la subcontratación en el sector de la construcción como contratistas o subcontratistas. - Cuando la empresa comitente obtenga certificación relativa a la inscripción en el Registro de una empresa subcontratista, se entenderá que ha cumplido con su deber de vigilar el cumplimiento por dicha empresa subcontratista de las obligaciones establecidas en el artículo 4, apartados 1 y 2, de la Ley 32/2006, de 18 de octubre. En tal caso, la empresa comitente quedará exonerada durante la vigencia del contrato y para una sola obra de construcción de la responsabilidad prevista en el artículo 7.2 de la citada Ley para el supuesto de incumplimiento por dicho subcontratista de las obligaciones de acreditación y registro. - Lo indicado en el párrafo anterior se entiende sin perjuicio de las obligaciones y responsabilidades establecidas en otras disposiciones sociales. En todo caso será exigible la responsabilidad establecida en los artículos 40 y 43 del Estatuto de los Trabajadores cuando se den los supuestos previstos en el mismo. - La certificación prevista en este artículo deberá haber sido solicitada dentro del mes anterior al inicio de la ejecución del contrato, será emitida por el órgano competente en el plazo máximo de diez días naturales desde la recepción de la solicitud y tendrá efectos con independencia de la situación registral posterior de la empresa afectada. 		
Y para que conste a los expresados efectos, se expide la presente el 13 de febrero de 2020		

Nota: La autenticidad y validez de este certificado deberá ser comprobada por el destinatario accediendo a la página web del sistema REA (<https://expinlerweb.mtrammas.gob.es/rea>) por la opción "Consulta de certificados emitidos" para que surta en cada caso los efectos previstos por el ordenamiento jurídico. Para ello deberá utilizarse el siguiente Nº de Localizador 139464103318508363.

CSV : REA-f7ad-ad44-decc-ca9f-9ddb-4f77-d9e2-4c55

DIRECCIÓN DE VALIDACIÓN : <https://sede.administracion.gob.es/pagSedeFront/servicios/consultaCSV.htm>

FIRMANTE(1) : SELLO ELECTRONICO PARA LA ACTUACION AUTOMATIZADA DEL MINISTERIO DE TRABAJO MIGRACIONES Y SEGURIDAD SOCIAL | FECHA : 13/02/2020 15:13 | NOTAS : F

- **Calidade**

Certificado de Registro

TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L.

Ha obtenido satisfactoriamente el registro Estándar* en la
Comunidad Repro para los siguientes productos y servicios:

- 2.02.06 Consultoría de gestión de proyectos
- 2.02.14 Consultoría medioambiental

Nº Repro: 701680
Certificado válido hasta el día: 22/10/2022

Eva Lezcano
Director de Operaciones
Achilles South Europe, S.L.U.

Gloria Viejo Jimenez
Presidenta Comité
Directivo Repro

Este certificado indica que el proveedor se encuentra está registrado en Repro en los productos y/o servicios referenciados para las empresas participantes en el Registro de Proveedores Repro podrá ser utilizado por las empresas participantes, bien como base para indicar la selección de proveedores que serán invitadas a presentar ofertas, o bien como requisito previo para poder acceder a sus propios sistemas de clasificación.
* Disponibilidad variable para compradores de Italia, España y Portugal.
* Global: válido para compradores de Latinoamérica y el sur de Europa.

- **Protección de datos**

CERTIFICACIÓN

ADECUACIÓN AL REGLAMENTO (UE) 2016/679 concedida a

TEMPOS ARQUEOLOGOS SL

ONE LOPD certifica que el Sistema de Gestión de dicha Organización ha sido auditado y encontrado conforme a las exigencias de la norma:

RGPD

El Sistema de Gestión se aplica a:

Elaboración de la documentación necesaria para la adaptación de la empresa a la normativa vigente en materia de Protección de Datos (RGPD)
REGLAMENTO (UE) 2016/679

Disposición de licencia de uso de la herramienta LOPD SOLUTIONS para el cumplimiento de los requisitos establecidos.

Fecha de certificación inicial:	Fecha de certificación final:
FEBRERO 2022	FEBRERO 2023

Certificate No.: 202202010   Fecha: 10/02/2022

Para comprobar la validez de este certificado puede llamar al teléfono 965133976.
Para cualquier aclaración sobre el contenido del certificado y la aplicación de requisitos del Sistema de Gestión pueden ponerse en contacto con la organización.

12.2. Listado de unidades estratigráficas

ÍNDICE DE UNIDADES ESTRATIGRÁFICAS

INTERVENCIÓN: LOUSAME, FOSA VILACOBA DATA: 11/01/2022 PAX. 1

Nº UE	TÍTULO	U.R.	TIPO	OBSERVACIONES
101	Capa vexetal		D	
102	Depósito de grava		D	
103	Depósito orgánico		D	
104	Fosa (antiga tumba)		D	
105	Sustrato xeolóxico		D	
106	Depósito de terra		D	
201	Capa vexetal		D	
202	Recheo marrón		D	
203	Recheo marrón escuro		D	
204	Depósito de arenas		D	
205	Sustrato xeolóxico		D	
206	Recheo fosa N.º 1		D	
207	Fosa N.º 1		I	
208	Aliñamento de pedras		E	
209	Relleno fosa N.º 2		D	
210	Fosa N.º 2		I	
211	Depósito limoso		D	
212	Relleno fosa N.º 3		D	
213	Fosa N.º 3		I	

ÍNDICE DE UNIDADES ESTRATIGRÁFICAS

 INTERVENCIÓN: LOUSAME, FOSA VILACOBA DATA: 11/01/2022 PAX. 2

Nº UE	TÍTULO	U.R.	TIPO	OBSERVACIONES
301	Capa vexetal		D	
302	Depósito orgánico		D	
303	Depósito limoso		D	
304	Recheo de terra		D	
305	Sustrato xeolóxico		D	
306	Recheo Fosa N.º 2		D	
307	Fosa N.º 2		I	
401	Capa vexetal		D	
402	Depósito orgánico		D	
403	Recheo de terra		D	
404	Recheo fosa N.º 4		D	
405	Fosa N.º 4		I	
406	Sustrato xeolóxico		D	

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	100				
TÍTULO UE	Capa Vexetal										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)									
Potencia	2-4 cm	Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Ocupa toda la superficie del sondeo					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Capa vexetal superficial

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por _____

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

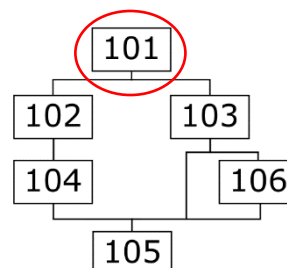
Igual a _____

Cobre a 102 y 103

Reenche a _____

Corta a _____

Apóiasse en _____

Interpretación

Redactor/a da ficha: **SDJ**

Data: **12/12/2022**

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	100			
TÍTULO UE	Depósito de Grava									
Atributos	Valores			Atributos			Valores			
Tipo UE	Depósito			Cor (positivas)			Marrón Claro /Gris			
Potencia	26 cm			Compactación (estratos)			Moi baixa			
Orientación	E-W			Granulometría (estratos)			Medio			
Inclinación				Fotografía (non, indicar motivo)			Si X Non -			
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	170 x 20 x 50 cm			Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible						
Forma	Rectangular / Ovalada									
Composición/Materiais										
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos									
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non			
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima: -	Cota mínima: -	Non	
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material: -	Non

Descrición

Depósito de gravas de pequeno e mediano tamaño e moi baixa compactación. Presenta unha cor marrón clara no interior e gris escuro no contorno. No interior do recheo é onde se atopan grávalas e fragmentos de marmol da mesma. Esténdese lixeiramente polos seus arredores. Non se escavou na súa totalidade.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 101

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

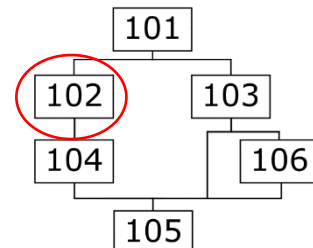
Igual a

Cobre a

Reenche a 104

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Correspóndese co recheo dunha tumba moderna con presenza dos restos da lápida de mármore no seu interior.

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	100				
TÍTULO UE	Depósito orgánico										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escuro								
Potencia	10 - 17 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación		Granulometría (estratos)	Fina								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	3 x 2 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma											
Composición/Materiais	Cerámica, Metal. Óseo, Plástico y Vidrio										
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito orgánico semihúmido de compactación media, cor marrón escura e algunha inclusión puntual de pedras de pequeno e medio tamaño (< 10 cm). Esténdese por toda a superficie da sondaxe fóra da zona sur-sueste, onde se atopa cortado pola fosa dunha antiga tumba (UU. EE. 102 e 104). Na zona norte vólvese unha coloración máis escura e orgánica, razón debida á acumulación de humidade e ao contacto co nivel xeolóxico.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por 101

Reenchida por

Cortada por 104

Apóiaselle

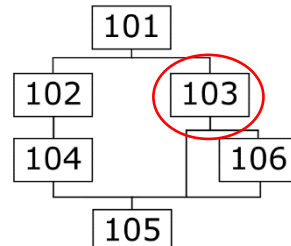
Igual a

Cobre a 105

Reenche a

Corta a

Apóiase en

Interpretación

Depósito orgánico baixo a capa vexetal

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	100
TÍTULO UE	Fosa (Antigua Tumba)						
Atributos	Valores			Atributos			Valores
Tipo UE	Interficies			Cor (positivas)			
Potencia				Compactación (estratos)			
Orientación				Granulometría (estratos)			
Inclinación				Fotografía (non, indicar motivo)			Si X Non -
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1,70 x 0,20 x 0,50 m			Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible			
Forma	Rectangular / Ovalada						
Composición/Materiais							
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos						
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima: - Cota mínima: - Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros: - Material: - Non

Descrición

Fosa dunha antiga tumba. Corta o depósito orgánico e o substrato xeolóxico (escavado na rocha nai) e está enchido polo depósito de gravas (UE 102). Non se escavou, só se delimitou e documentouse.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por

Reenchida por 102

Cortada por

Apóiaselle

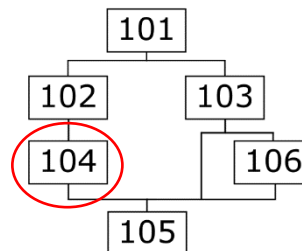
Igual a

Cobre a

Reenche a

Corta a 103 y 105

Apóiasse en

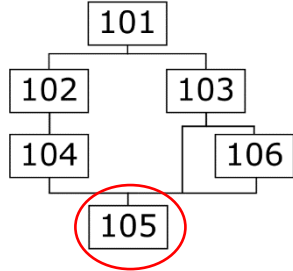
Interpretación

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	100				
TÍTULO UE	Sustrato Xeolóxico										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE		Cor (positivas)	Marrón Claro / Amarelo								
Potencia		Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)							Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
Sustrato xeolóxico de xabre.											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: →</p> 											
Relacións				Igual a _____							
Cuberta por		103		Cobre a _____							
Reenchida por		_____		Reenche a _____							
Cortada por		104		Corta a _____							
Apóiaselle		_____		Apóiasse en _____							
Interpretación											
Redactor/a da ficha: SDJ				Data: 12/12/2022				Fase: _____			
								Revisada: _____			

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	100				
TÍTULO UE	Depósito de Terra										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)									
Potencia	5 – 9 cm	Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1 m x 0,57 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Recheo de terra de cor marrón escura, con inclusións de materiais contemporáneos (Vidros, plástico, metal, etc).
Limitase á esquina Noroeste da sondaxe.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 103

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

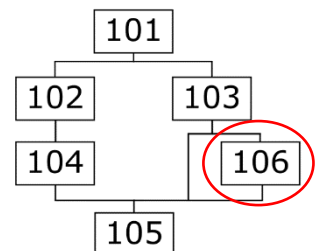
Igual a

Cobre a 105

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200					
TÍTULO UE	Capa vexetal											
Atributos	Valores	Atributos	Valores									
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)										
Potencia	2-5 cm	Compactación (estratos)										
Orientación		Granulometría (estratos)										
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Ocupa toda la superficie del sondeo					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible						
Forma												
Composición/Materiais												
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos											
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:			Non						
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non	
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non	

Descrición

Capa vexetal superficial

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por _____

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

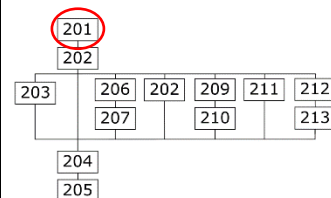
Igual a _____

Cobre a 202

Reenche a _____

Corta a _____

Apóiasse en _____

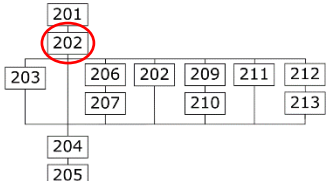
Interpretación

Redactor/a da ficha: **SDJ**

Data: **12/12/2022**

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200								
TÍTULO UE	Recheo marrón														
Atributos	Valores	Atributos	Valores												
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escuro												
Potencia	09 – 18 cm	Compactación (estratos)	Media												
Orientación		Granulometría (estratos)	Fina												
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non	-									
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	3 x 3 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible												
Forma															
Composición/Materiais															
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos														
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non								
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non				
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non				
Descrición															
Depósito orgánico semihúmido de compactación media, coloración marrón escura e presenza de pedras de tamaño medio (10-20 cm). Esténdese por toda a superficie da sondaxe, é dicir, é un depósito homoxéneo. Hai presenza de materiais contemporáneos (ladrillos, vidros, ferros e algún fragmento de cerámica).															
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: </p> 															
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo. Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións. Interface construtiva: forma, dimensións, observacións Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo. ← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>															
Relacións				Igual a											
Cuberta por				201				Cobre a				203 y 204			
Reenchida por								Reenche a							
Cortada por								Corta a							
Apóiaselle								Apóiasse en							
Interpretación															
															
Redactor/a da ficha: SDJ			Data: 12/12/2022			Fase:			Revisada:						

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200			
TÍTULO UE	Recheo marrón escuro									
Atributos	Valores		Atributos		Valores					
Tipo UE	Depósito		Cor (positivas)		Marrón escuro/negro					
Potencia			Compactación (estratos)		Media					
Orientación			Granulometría (estratos)		Fina					
Inclinación			Fotografía (non, indicar motivo)		Si	X	Non -			
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	2,6 (NW-SW) x (0,8 E-W) m				Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma										
Composición/Materiais										
Frecuencia e tipo de materiais	Materiais contemporáneos					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non			
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima: -	Cota mínima: -	Non	
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material: -	Non

Descrición

Depósito orgánico semihúmido de compactación media e gran fino. Presenta unha cor marrón escura diferente ao da UE 202. Os materiais que aparecen son os mesmos, aínda que hai bastante máis presenza de tellas neste depósito. Hai presenza de materiais contemporáneos (ladrillo, cerámica, ferros, plásticos).

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por _____

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

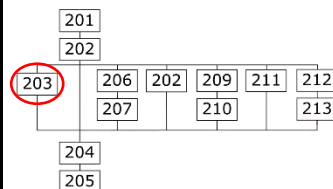
Igual a _____

 Cobre a 204

Reenche a _____

Corta a _____

Apóiase en _____

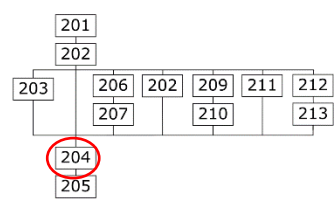

Interpretación

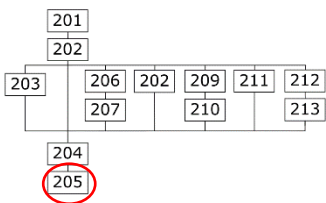
 Redactor/a da ficha: **SDJ**

 Data: **12/12/2022**

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Depósito de arenas										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Amarelo / Alaranxado								
Potencia		Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Se estende por todo el sondeo					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
Estrato composto dunha matriz arenosa que presenta inclusións de manchas orgánicas e peidras de moi pequeno tamaño (2-8 cm). Non hai presenza de materiais arqueolóxicos. Está sobre o nivel xeolóxico.											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: </p> 											
Relacións				Igual a _____							
Cuberta por _____				Cobre a _____							
Reenchida por _____				Reenche a _____							
Cortada por _____				Corta a _____							
Apóiaselle _____				Apóiasse en _____							
Interpretación											
Redactor/a da ficha: SDJ				Data: 12/12/2022				Fase: _____			
								Revisada: _____			

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200								
TÍTULO UE	Sustrato xeolóxico														
Atributos	Valores	Atributos	Valores												
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)													
Potencia		Compactación (estratos)													
Orientación		Granulometría (estratos)													
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-									
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)							Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma															
Composición/Materiais															
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos								
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non								
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non				
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non				
Descrición															
Sustrato xeolóxico.															
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>															
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: </p> 															
Relacións				Igual a											
Cuberta por				202, 204, 2011				Cobre a							
Reenchida por								Reenche a							
Cortada por								Corta a							
Apóiaselle								Apóiasse en							
Interpretación															
															
Redactor/a da ficha: SDJ			Data: 12/12/2022			Fase:			Revisada:						

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Recheo Fosa 1										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón Claro / Amarelo								
Potencia		Compactación (estratos)	Baja								
Orientación		Granulometría (estratos)	Media								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)							Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Recheo da fosa UE 207 na que foi achado un individuo. Presenta unha matriz arenosa cunha coloración marrón claro-amarelo, cunha granulometría media e unha compactación moi baixa. Nesta unidade documentáronse fragmentos de ferro, plásticos, materiais construtivos e cerámicas. Hai restos orgánicos e férricos que pertencen a un posible ataúd.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 202

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

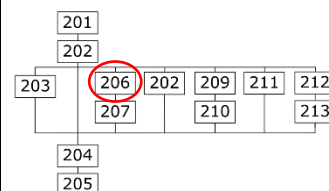
Igual a

Cobre a

Reenche a 207

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Este relleno parece corresponderse con los restos excavados de la fosa UE 207 realizada en el sustrato geológico.

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Fosa N.º 1										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Interficies	Cor (positivas)									
Potencia	90 cm	Compactación (estratos)									
Orientación	N-S	Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	205 x 72 x 40 cm		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Rectangular con esquinas redondeadas										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Fosa escavada no substrato xeolóxico que se corresponde cunha tumba. No seu interior acháronse e exhumaron os restos dun indivio en mal estado de conervación.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 202

Reenchida por 206

Cortada por

Apóiaselle

Igual a

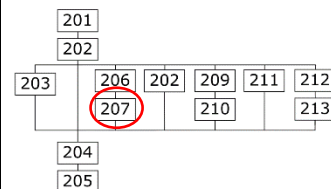
Cobre a

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

205

Interpretación

Tumba de inhumación

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Aliñamento de pedras										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Estructura	Cor (positivas)									
Potencia		Compactación (estratos)									
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	64 x 20/29 cm		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Pequeno aliñamento de pedras situado na cabeceira da fosa de UE 207. Presenta unha orientación E-W. Divide esa fosa 207 do corte UE 210. Está formada por un total de 4 pedras.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 202

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

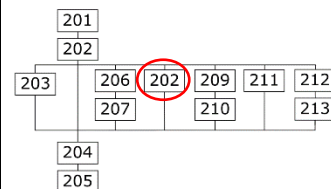
Igual a _____

Cobre a 205

Reenche a _____

Corta a _____

Apóiase en _____

Interpretación

Divisoria o límite entre as fosas UU.EE. 207 e 210.

Redactor/a da ficha: **SDJ**

Data: **12/12/2022**

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Recheo fosa N.º 2										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escuro								
Potencia	15-40 cm	Compactación (estratos)	Baixa								
Orientación	NE-SW	Granulometría (estratos)	Fina / Media								
Inclinación	Hacia el SW	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)							Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma	Ovalada / Rectangular										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Recheo da fosa UE 210 de coloración marrón claro / amarelada de compactación baixa e granulometría fina ou media. Hai inclusión de pedras de pequeno tamaño.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte: ←

Relacións

Cuberta por 202

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

Igual a

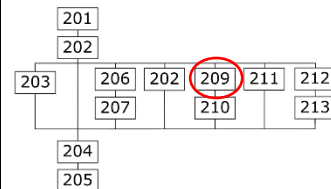
Cobre a

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

210

Interpretación

Este depósito parece corresponderse con los restos del sustrato geológico excavado.

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Fosa N.º 2										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Interficies	Cor (positivas)									
Potencia	15-40 cm	Compactación (estratos)									
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	100 x 70 cm	Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible									
Forma	Rectangular / Ovalada										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Pequena fosa localizada ao SW da fosa N.º 1 (UE 207), da que está separada ou delimitada polo pequeno aliñamento de pedras (UE 208). Ten moi pouca potencia na maior parte da súa extensión; con todo, parece ter continuidade cara ao perfil S.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por

Reenchida por 209

Cortada por

Apóiaselle

Igual a

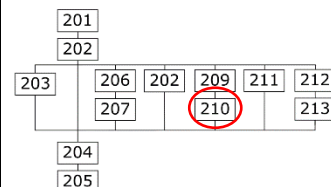
Cobre a

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

205

Interpretación

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Depósito limoso										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón								
Potencia	5-6 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación		Granulometría (estratos)	Fina								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	10 m x 75 – 80 cm.					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito limoso de coloración marrón moi escuro, húmico, de compactación media baixa e granulometría fina. Non hai presenza de materiais arqueolóxicos asociados a este nivel. Esténdese por toda a fronte E da sondaxe e das ampliacións, desde o muro ata uns 75-80 cm cara ao W-NW, tendo como límite aproximadamente as fosas N.º 1 e 2.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por 202

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

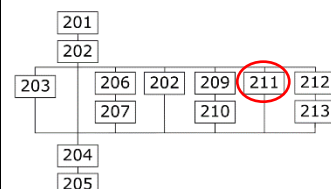
Igual a

Cobre a 205

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Recheo fosa N.º 3										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón clara, amarelada								
Potencia	30-35 cm	Compactación (estratos)	Baja								
Orientación	SW-NE	Granulometría (estratos)	Fina								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1,10 x 40 x 30		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Rectangular										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Estrato de matriz areosa que se corresponde co recheo da fosa N.º 3. Presenta unha cor marrón clara – amarelada de granulometría fina e compactación baixa. Hai presenza de materiais metálicos contemporáneos como chapas e cravos, ademais de vidros e plásticos. Escavouse parcialmente para a súa delimitación.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 202

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

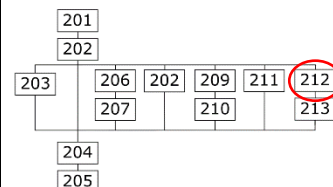
Igual a _____

Cobre a _____

Reenche a 213

Corta a _____

Apóiasse en _____

Interpretación

Recheo da fosa de inhumación infantil

Redactor/a da ficha: **SDJ**

Data: **12/12/2022**

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Fosa N.º 3										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Interficies	Cor (positivas)									
Potencia	35 cm	Compactación (estratos)									
Orientación	SW-NE	Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1,10 x 40 x 35		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Rectangular										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Corte da fosa N.º 3 sobre o sustrato xeolóxico.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por

Reenchida por 212

Cortada por

Apóiaselle

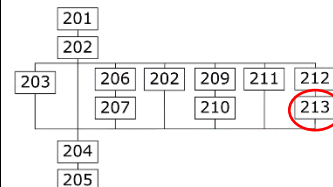
Igual a

Cobre a

Reenche a

Corta a 205

Apóiasse en

Interpretación

Parece corresponderse coa tumba dun individuo infantil

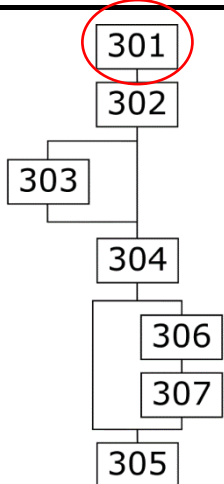
Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	300				
TÍTULO UE	Capa vexetal										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)									
Potencia	3-5 cm	Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Todo el ancho y largo del sondeo					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
Capa vexetal superficial.											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: </p> 											
Relacións				Igual a							
Cuberta por				Cobre a				302			
Reenchida por				Reenche a							
Cortada por				Corta a							
Apóiaselle				Apóiasse en							
Interpretación											
											
Redactor/a da ficha: SDJ			Data: 12/12/2022			Fase:			Revisada:		

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	300				
TÍTULO UE	Depósito orgánico										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escuro								
Potencia	5-25 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación		Granulometría (estratos)	Fina								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)							Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma											
Composición/Materiais	Constructivos, cerámica, vidro, plástico										
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito orgánico semihúmido de compactación media, coloración marrón escura / negro e inclusión de pedras de pequeno e medio tamaño (5-25 cm). Esténdese por toda a totalidade da superficie da sondaxe. Na zona N adquire máis potencia que na zona S. Hai presenza de materiais construtivos contemporáneos, plástico, cerámicas, etc.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

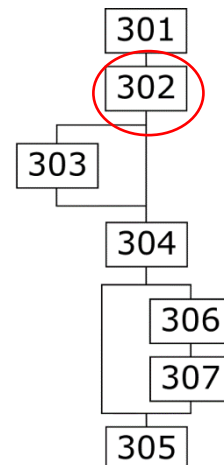
← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións	Igual a	
Cuberta por	Cobre a	303
Reenchida por	Reenche a	
Cortada por	Corta a	
Apóiaselle	Apóiasse en	

Interpretación	
-----------------------	--

Redactor/a da ficha: SDJ	Data: 12/12/2022	Fase:	Revisada:
--------------------------	------------------	-------	-----------

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	300				
TÍTULO UE	Depósito limoso										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escuro - Negro								
Potencia	5-7 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación	Ne-SW	Granulometría (estratos)	Fina								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	70/75 x 60 (NE)			Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible							
Forma	Circular - Irregular										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Estrato de matriz limosa de gran fino e coloración marrón escura case negro. Posúe unha compactación media e aparecen inclusións de restos orgánicos (pequenos carbóns). Localízase unicamente na esquina NE da sondaxe. Non hai inclusión de pedras pero se de materiais construtivos contemporáneos. A súa potencia é inferior aos 7 cm.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

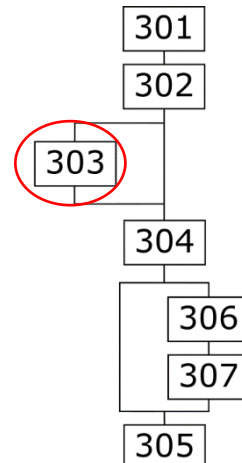
← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións		Igual a	
Cuberta por	302	Cobre a	304
Reenchida por		Reenche a	
Cortada por		Corta a	
Apóiaselle		Apóiasse en	

Interpretación	
-----------------------	--

Redactor/a da ficha: SDJ	Data: 12/12/2022	Fase:	Revisada:
--------------------------	------------------	-------	-----------

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	300				
TÍTULO UE	Relleno de Tierra										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón Medio Claro								
Potencia		Compactación (estratos)	Media								
Orientación		Granulometría (estratos)	Fina-Media								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Se estende por toda a superficie del sondeo						Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Vidrios, material constructivo, plásticos						Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Relleno de tierra semihúmica de compactación media y grano fino o medio. Presenta una coloración marrón oscuro y se torna más clara a medida que se acerca al sustrato geológico. En contacto con la superficie del geológico presenta inclusiones de la disgregación del mismo (provoca que tenga un color más anaranjado).

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

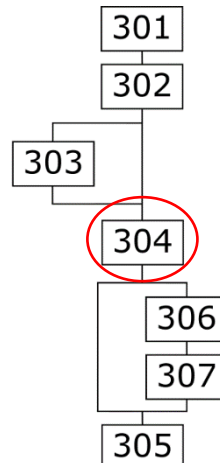
← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións	Igual a		
Cuberta por	302, 303	Cobre a	305
Reenchida por		Reenche a	
Cortada por		Corta a	
Apóiaselle		Apóiasse en	

Interpretación			
-----------------------	--	--	--

Redactor/a da ficha: SDJ	Data: 12/12/2022	Fase:	Revisada:
---------------------------------	-------------------------	-------	-----------

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	200				
TÍTULO UE	Sustrato Xeolóxico										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón Claro alaranxado								
Potencia		Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Se estende por toda a superficie del sondeo				Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible						
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Sustrato xeolóxico de sabre de coloración marrón claro con tons alaranxados

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 304

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

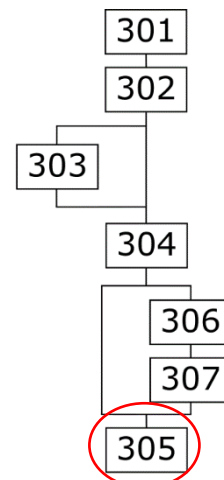
Igual a

Cobre a

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

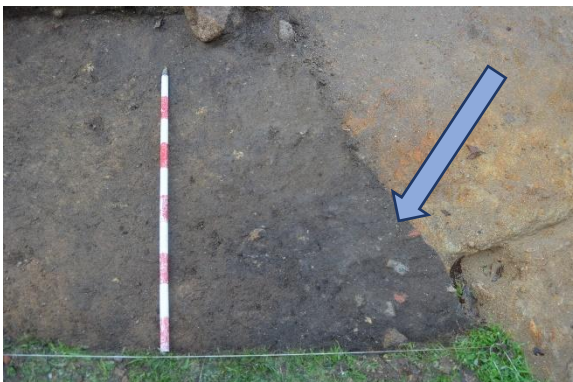
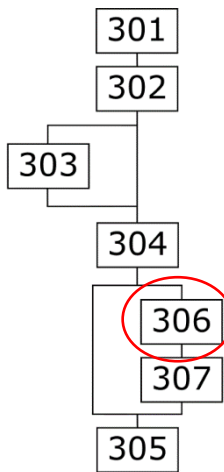
Interpretación

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	300				
TÍTULO UE	Recheo Fosa N.º 2										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escuro/claro alaranxado								
Potencia	10-40 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación	NE-SW	Granulometría (estratos)	Fina								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	90-95 cm x 29-35 cm		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Rectangular – ovalada										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
<p>Recheo de terra semihúmida de compactación media e gran fino ou medio. Presenta unha coloración marrón escuro e tórnase máis clara a medida que se achega ao substrato xeolóxico. En contacto coa superficie do xeolóxico presenta inclusións da disgregación do mesmo (provoca que teña unha cor máis alaranxada).</p>											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo. Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións. Interface construtiva: forma, dimensións, observacións Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo. ← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: </p> 											
Relacións				Igual a							
Cuberta por		304		Cobre a							
Reenchida por				Reenche a		307					
Cortada por				Corta a							
Apóiaselle				Apóiasse en							
Interpretación											
Redactor/a da ficha: SDJ				Data: 12/12/2022				Fase:			
								Revisada:			

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	300				
TÍTULO UE	Fosa N.º 2										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Interficies	Cor (positivas)									
Potencia	10-40 cm	Compactación (estratos)									
Orientación	NE-SW	Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	90-95 cm x 29 cm		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Rectangular – Ovalada										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Parte da interface dunha fosa escavada no substrato xeolóxico. A maior parte da fosa sitúase na área do sector 200 (Son as UU.EE. 209 e 210).

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 306

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

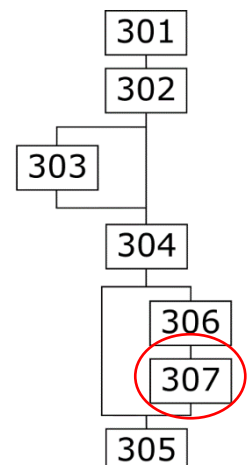
Igual a

Cobre a

Reenche a

Corta a 305

Apóiase en

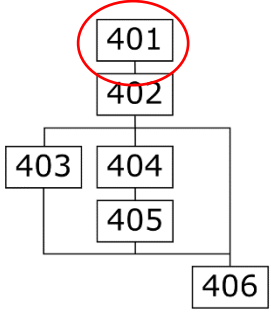

Interpretación

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	400				
TÍTULO UE	Capa vexetal										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)									
Potencia	2-4 cm	Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Se estende por toda a superficie do sondeo				Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible						
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
Capa vexetal superficial											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: <input type="button" value="↓"/></p> 											
Relacións				Igual a							
Cuberta por				Cobre a				402			
Reenchida por				Reenche a							
Cortada por				Corta a							
Apóiaselle				Apóiasse en							
Interpretación											
											
Redactor/a da ficha: SDJ			Data: 12/12/2022			Fase:			Revisada:		

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	400				
TÍTULO UE	Depósito orgánico										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escuro								
Potencia	10-33 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación		Granulometría (estratos)	Fino								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	Se estende por toda a superficie del sondeo					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma											
Composición/Materiais	Vidrio y plásticos										
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Estrato de matriz terrosa que se corresponde cun depósito orgánico semihúmico de granulometría fina, con compactación media, cor marrón escura e algunha inclusión puntual de pedras de pequeno tamaño. Esténdese por toda a superficie da sondaxe.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 401

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

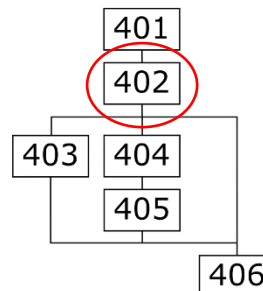
Igual a

Cobre a 403, 404 y 406

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

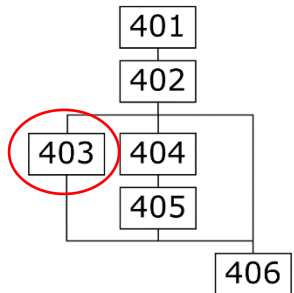
Interpretación

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	400								
TÍTULO UE	Recheo de Terra														
Atributos	Valores	Atributos	Valores												
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón												
Potencia	11-18 cm	Compactación (estratos)	Media												
Orientación		Granulometría (estratos)	Fina												
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-									
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	115-105 cm		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible												
Forma															
Composición/Materiais															
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos														
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non								
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non				
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non				
Descrición															
Recheo de terra de coloración marrón con granulometría fina e de compactación media. Correspóndese cun depósito semihúmido con numerosas inclusións de materiais contemporáneos (vidros, plásticos, tellas e metal). Esténdese pola fronte Este de a sondaxe.															
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>															
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: →</p> 															
Relacións				Igual a											
Cuberta por				402				Cobre a				406			
Reenchida por								Reenche a							
Cortada por								Corta a							
Apóiaselle								Apóiasse en							
Interpretación															
															
Redactor/a da ficha: SDJ			Data: 12/12/2022			Fase:			Revisada:						

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	400				
TÍTULO UE	Recheo Fosa										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón claro – Amarelo								
Potencia	20 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación		Granulometría (estratos)	Fino – Medio								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	68 cm x 34 cm		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Ovalado										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Recheo da parte da fosa que aparece na esquina SE de o perfil. Trátase dun estrato moi pedregoso, nalgúns puntos moi similar ao granito moi meterorizado e disgregado. Presenta unha compactación media e unha cor amarelada.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 402

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

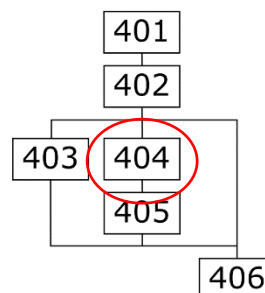
Igual a

Cobre a

Reenche a 405

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Recheo obtido da escavación do substrato xeolóxico durante o proceso de escavación da fosa.

Redactor/a da ficha: SDJ

Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	400				
TÍTULO UE	Fosa										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Interficie	Cor (positivas)									
Potencia	20 cm	Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	68 x 34 cm		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Ovalada										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Parte dunha fosa escavada no substrato xeolóxico que aparece na esquina SW da sondaxe. Presenta escasa profundidade.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por

Reenchida por 404

Cortada por

Apóiaselle

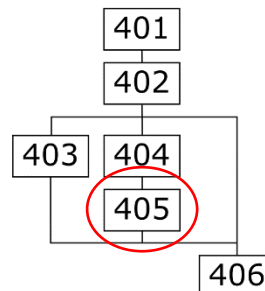
Igual a

Cobre a

Reenche a

Corta a 406

Apóiasse en

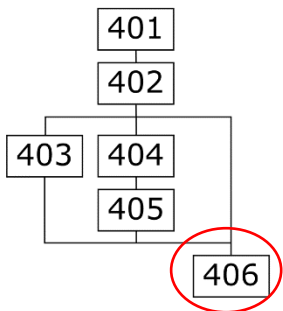
Interpretación

Redactor/a da ficha: SDJ

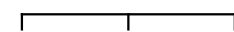
Data: 12/12/2022

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Lousame	ANO:	2022	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:	400				
TÍTULO UE	Sustrato Xeolóxico										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Amarelo								
Potencia		Compactación (estratos)									
Orientación		Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	X	Non	-					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)							Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma											
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
Sustrato xeolóxico de xabre.											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: <input type="button" value="↓"/></p> 											
Relacións				Igual a							
Cuberta por		402, 403		Cobre a							
Reenchida por				Reenche a							
Cortada por		405		Corta a							
Apóiaselle				Apóiasse en							
Interpretación											
Redactor/a da ficha: SDJ				Data: 12/12/2022				Fase:			
								Revisada:			

Lenda:

- Sondaxe N.º 3
- Sondaxe N.º 2
- Sondaxe N.º 1
- Sondaxe N.º 4

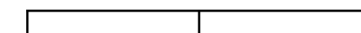
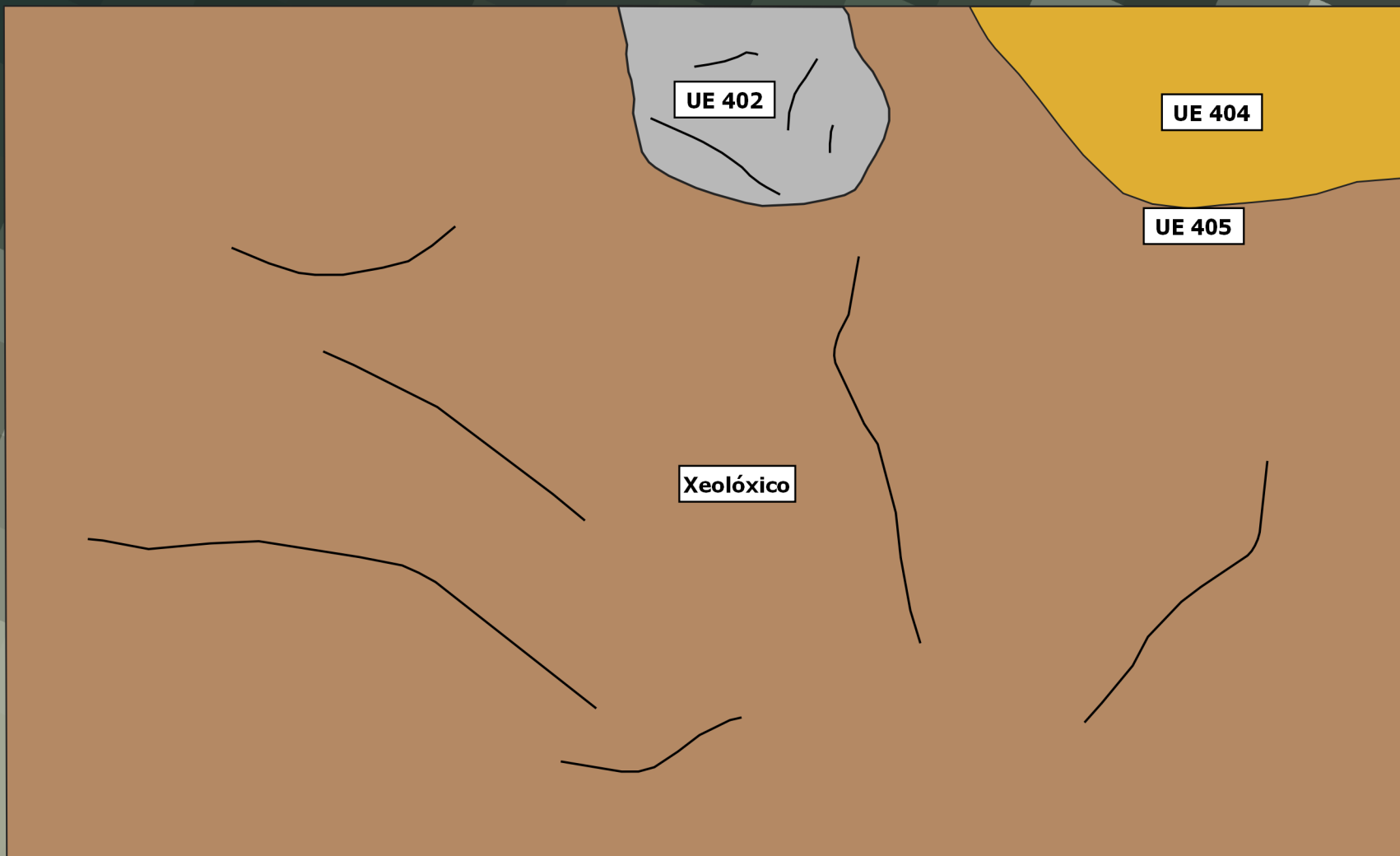

Lenda:

- Sondaxe N.º 3
- Sondaxe N.º 2
- Sondaxe N.º 1

Nº Plano

10

Proxecto: Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha fosa común con vítimas da represión franquista no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba (Lousame, A Coruña).

Título do mapa: Detalle das sondaxes 100 e 300 no momento final da súa escavación. Ortofotografía creada con Metashape.

Escala: 1:41

0 1 2 m

Sondaxe 2

Ampliacións

Ampliacións

Nº Plano

11

Proxecto: Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha fosa común con vítimas da represión franquista no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba (Lousame, A Coruña).

Título do mapa: Detalle das sondaxes 200 e ampliacións no momento final da súa escavación. Ortofotografía creada con Metashape.

Escala: 1:41

0 1 2 m

Sondaxe 4

Nº Plano

12

Proxecto: Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha fosa común con vítimas da represión franquista no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba (Lousame, A Coruña).

Título do mapa: Detalle da sondaxe 400 no momento final da súa escavación.
Ortofotografía creada con Metashape.

Escala: 1:13

0 0,25 0,5 m

